

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra muzikologie

**AHMAD JAMAL A JEHO VLIV NA AMERICKOU
HIP HOPOVOU SCÉNU**

Ahmad Jamal and His Influence on Hip-hop Music in the USA

Bakalářská práce

Autor: Marta Chludilová

Vedoucí práce: Mgr. Jan Přibil

Olomouc 2015

Prohlášení autora bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam použité
a citované literatury.

V Olomouci dne

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Janu Příbilovi za vedení mé bakalářské práce a prof. PhDr. Janu Vičarovi, CSc., za poskytnutí informací a rad souvisejících s její tvorbou. Dále bych chtěla poděkovat Bc. Denise Morongové, své rodině, partnerovi a kamarádům za podporu.

Obsah

Úvod.....	5
1. Stav bádání	6
1.1. Česká literatura.....	6
1.2. Zahraniční a cizojazyčná literatura	6
1.3. Internet	7
1.4. Filmy, dokumenty	7
1.5. Koncerty, festivaly	8
2. Ahmad Jamal	9
2.1. Ahmad Jamal, jeho hudební počátky a vlivy	9
2.2. Ahmad Jamal, jeho styl a osobnost	11
2.3. Islám a další zajímavosti	12
2.4. Ahmad Jamal a jeho odkaz	13
3. Hip hop	15
3.1. Hip hop a jeho elementy	16
3.2. Historie hip hopu – jeho vznik, počátky a nástrahy	21
3.3. Druhy hip hopové hudby.....	26
4. Sampling.....	31
4.1. Co je to sampling?.....	31
4.2. Sampler jako hudební nástroj.....	31
4.3. Sampling v hip hopové hudbě.....	31
4.4. Šest pravidel samplování.....	32
5. Sampling hudby Ahmada Jamala v hip hopové hudbě.....	34
5.1. Charakteristika hip hopových skladeb samplovaných z hudby Ahmada Jamala ..	34
5.2. Vliv Ahmada Jamala na americkou hip hopovou scénu	39
Závěr	42
Shrnutí.....	43
Anotace	46
Prameny a literatura	47
Seznam obrázků.....	52
Přílohy.....	53

Úvod

Existuje mnoho důvodů, proč jsem si zvolila právě toto téma pro svou bakalářskou práci. Jedním důvodem je ten, že již mnoho let poslouchám hip hopovou hudbu a všechny ostatní příbuzné hudební styly. Také se již od roku 2009 zabývám psaním článků, recenzí a fotografováním koncertů. S odstupem času se však z mé záliby stala vášeň a následně jsem chtěla vědět stále více informací o celé hip hopové kultuře. Tématem „Ahmad Jamal a jeho vliv na americkou hip hopovou scénu“ se doposud ještě nikdo neměl možnost zaobírat. Právě to bylo mojí velkou motivací.

Nejdříve bych ve své práci chtěla uvést, jak moc je právě hip hop spjat s jazzovou hudbou, a především se jménem Ahmad Jamal. Pokusím se vystihnout ty nejdůležitější informace o tomto jazzovém umělci, a to zejména jeho styl, osobnost, životní úspěchy a další zajímavosti.

Poté plynule naváži na kapitolu o hip hopu. Zde se budu nejdříve zabývat termínem „hip hop“, poté základními elementy hip hopové kultury, historií hip hopu a jednotlivými druhy hip hopové hudby. Objasnění těchto pojmů a událostí je pro moji bakalářskou práci nezbytné, jelikož v české literatuře je o tomto tématu stále značný nedostatek informací.

Po vysvětlení všech pojmů se dostanu ke kapitole „Sampling“. Popíši zde hudební nástroj - sampler, bez něhož by nenastala „zlatá éra hip hopu“ v devadesátých letech 20. století.

V neposlední řadě charakterizuji nejznámější hip hopové skladby, ve kterých byly použity samplý z hudby Ahmada Jamala. Dále se také zaměřím na současné hip hopové producenty, kteří prostřednictvím krátkého rozhovoru odpověděli na otázky týkající se jejich inspirace v hudbě Ahmada Jamala a v samotném jazzu.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit důvody, proč a nakolik právě Ahmad Jamal ovlivnil současné umělce a proč si američtí hip hopoví producenti vybírali pro svou tvorbu právě hudbu tohoto jazzmana.

Ve své práci budu využívat historiografickou, komparativní a analytickou metodu. Dále zde budu používat zkratky „DJ“ a „MC“ a všechny jejich pády (DJ pro označení diskžokeje či dýdžeingu a MC pro označení rapera či rapování). Ve své práci budu všechna cizí jména skloňovat pouze u příjmení. To však neplatí pro jméno Ahmad Jamal. Toto jméno i příjmení budu skloňovat ve všech pádech.

1. Stav bádání

1.1. Česká literatura

Vzhledem k tomu, že o spojení jazzové a hip hopové hudby neexistuje doposud žádná česká literatura, rozhodla jsem se čerpat z knih, které se obecně věnují jednotlivým hudebním stylům zvlášť. Z česky dostupné literatury jsem zvolila knihu *Beaty, bigbeaty a breakbeaty*,¹ kde je v kapitole od Zbyňka Heřmánka popsán vývoj hip hopu, nástrahy, které stály hip hopu v cestě, a nejvýznamnější hip hopová alba a jména umělců. Dále jsem se nechala inspirovat knihou *Panoráma jazzových proměn*² od Lubomíra Dorůžky, muzikologa, který o jazzu začal psát ilegálně již za druhé světové války. Je tedy odborníkem nejen na toto téma a mnoho informací pro mě bylo při čtení této knihy velmi cenných. Jedinou knihou svého druhu, kde je alespoň zmíněno mísení jazzu s hip hopem, je *Hudba ohně*³ od Karla Veselého. Vyskytují se zde také další zajímavá propojení ostatních hudebních stylů, především tzv. „černé hudby“.

1.2. Zahraniční a cizojazyčná literatura

Jednoznačně jsem se rozhodla čerpat z knih *Hip hop America*⁴ od Nelson George a *Hip hop Culture*⁵ od Emmet G. Price III. Dále jsem použila materiál z encyklopedie *Jazz*⁶ od Johna Fordhama a z knihy *Hip Hop in America*⁷ od Mickey Hesse. Velmi inspirativní pro mě byla kniha *J Dilla's Donuts*⁸ od Jordan Fergusona, jež se věnuje jednomu z nejvýznamnějších DJů, J Dillovi. Prostudovala jsem také knihy *The Jazz Book: From Ragtime to Fusion and Beyond*⁹ od Joachim-Ernst Berendta a knihu *All Music Guide to Jazz: The Definitive Guide to Jazz Music*.¹⁰ Souhrnná biografie Ahmada Jamala dosud neexistuje ani v zahraniční literatuře.

¹ DORŮŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P. KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a, 1998.

² DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzových proměn*. Praha: Torst, 2010.

³ VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: Radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. Praha: Bigboss, 2010.

⁴ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998.

⁵ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006.

⁶ FORDHAM, John. *Jazz*. Praha: Slovart, 2000.

⁷ HESS, Mickey. *Hip hop in America: A regional Guide, vol. 1 of East Coast And West Coast*. Santa Barbara: Greenwood Press, 2010.

⁸ FERGUSON, Jordan. *J Dilla's Donuts*. Bloomsbury Publishing, 2014.

⁹ BERENDT, Joachim-Ernst. *The Jazz Book: From Ragtime to Fusion and Beyond*. Lawrence Hill Books, 1992.

¹⁰ BOGDANOV, V., C. Woodstra, S.T. Erlewine. *All Music Guide to Jazz: The Definitive Guide to Jazz Music*. Backbrat Books, 2002.

Z bakalářských, diplomových či disertačních prací jsem použila práce od Olgy Jírové,¹¹ Amandy Sewel,¹² Joanny Demers¹³ a Justina Williamse.¹⁴

1.3. Internet

Diskografii Ahmada Jamala i nejvýznamnějších hip hopových alb všech dob jsem prostudovala na stránce Discogs.¹⁵ Jedná se o stránku, na níž jsou evidovány všechny nahrávky, které kdy byly oficiálně vydány. Na stránce Whosampled¹⁶ jsem vyhledávala a porovnávala především skladby a samplý jednotlivých jazzových a hip hopových umělců. K lepšímu porozumění jednotlivých textů skladeb jsem využila hlavně stránku Ohhla.¹⁷ Stránka je oficiální databází všech doposud vydaných hip hopových textů. K dohledání doplňujících informací jsem použila stránky zabývající se hip hopovou tematikou.¹⁸ K bádání jsem také použila oficiální stránky Ahmada Jamala¹⁹ a stránky související s jazzem.²⁰

1.4. Filmy, dokumenty

Ke své práci jsem použila mnoho materiálů z videí, rozhovorů, videoklipů a záznamů z živých vystoupení ze stránky Youtube.²¹ Z prostředí hip hopu jsem se nechala inspirovat následujícími filmy: *Beats, Rhymes & Life – The Travels of A Tribe Called Quest*,²² *Boys N the Hood*,²³ *Do The Right Thing*,²⁴ *Rhyme And Reason*,²⁵ *Something from Nothing – The Art of Rap*,²⁶ *Style Wars*,²⁷ *Wild Style*,²⁸

¹¹ JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta. Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

¹² SEWEL, Amanda. *A Typology of Sampling in Hip-Hop*. Bloomington, 2013. Disertační práce. Indiana University, Musicology Department of the Jacobs School of Music.

¹³ DEMERS, Joanna. *Steal This Music: How Intellectual Property Law Affects Musical Creativity*. Athens, 2006. University of Georgia.

¹⁴ WILLIAMS, Justin, A. *The Construction of Jazz Rap as High Art in Hip-Hop Music*. Berkley, 2010. Diplomová práce. University of California.

¹⁵ www.discogs.com

¹⁶ www.whosampled.com

¹⁷ www.ohhla.com

¹⁸ www.hip-hop.com, www.hiphopmusic.com

¹⁹ www.ahmadjamal.net, www.halgalper.com, www.ahmadjamal.info

²⁰ www.jazz.com

²¹ www.youtube.com

²² *Beats, Rhymes & Life – The Travels of A Tribe Called Quest* [film]. Režie RAPAPORT, Michael. USA, 2011.

²³ *Boys N the Hood*. [film]. Režie SINGLETON, John. USA, 1991.

²⁴ *Do the Roght Thing*. [film]. Režie LEE, Spike. USA, 1989.

²⁵ *Rhyme and reason*. [film]. Režie SPIRER, Peter. USA, 1997.

²⁶ *Something from Nothing – The Art of Rap*. [film]. Režie BAYBUTT, Andy. USA, 2012.

²⁷ *Style Wars*. [film]. Režie CHALFANT, Henry. USA, 1983.

Freestyle: The Art of Rhyme²⁹ a v neposlední řadě Dave Chapelle's Block Party.³⁰ Všechny tyto filmy a dokumenty patří na České filmové databázi i na IMDB ke snímkům, které nemají menší hodnocení než 70 %.

1.5. **Koncerty, festivaly**

Díky práci pro internetový hudební magazín jsem měla možnost zúčastnit se několika významných koncertů a hudebních festivalů v České republice i v zahraničí. Patří mezi ně akce pořádané převážně v Lucerna Music baru v Praze, kde vystupovali například: new yorské duo Pete Rock & CL Smooth, skupina Black Moon či los angelesští Evidence & Alchemist. Na každoročním festivalu Hip Hop Kemp v Hradci Králové jsem zhlédla několik desítek koncertů nejznámějších hip hopových umělců z celého světa. Patří mezi ně například: Wu-Tang Clan, KRS-One, Boot Camp Click, Dilated Peoples, Pharcyde, Black Milk, Pharoahe Monch, Redman, M.O.P. a další. V italském Miláně jsem navštívila koncert hip hopové formace De La Soul a v bratislavském klubu Nu Spirit vystoupení nekompletní skupiny Slum Village.

²⁸ *Wild Style*. [film]. Režie AHEARN, Charlie. USA, 1983.

²⁹ *Freestyle: The Art of Rhyme*. [film]. USA, 2000.

³⁰ *Dave Chapelle's Block Party*. [film]. Režie GONDRY, Michel. USA, 2005.

2. Ahmad Jamal

Tato kapitola se bude zabývat životními etapami jednoho z největších jazzových umělců všech dob – Ahmada Jamala. Bude zde probrán jeho raný život, začátek jeho kariéry, důležité životní okamžiky a poté zejména jeho způsob hry a styl. Jeho život oplývá také několika zvláštnostmi, které budou popsány v podkapitole „Islám a další zajímavosti“. Poslední podkapitola se bude věnovat odkazu Ahmada Jamala hudebnímu světu. V této kapitole byla použita odborná literatura, internetové zdroje ale také vlastní poznatky z poslechu.

2.1. Ahmad Jamal, jeho hudební počátky a vlivy

Dá se říci, že Ahmad Jamal, v té době ještě Frederick Russel Jones (narozen 2. července 1930), uměl dříve hrát na piano než mluvit. Jak řekl sám v rozhovoru pro hudební portál Under Your Skin, být hudebníkem si nevybral on sám, nýbrž hudba si vybrala jeho: „*Navíc, když jsou vám tři roky, nemůžete a neumíte dělat taková rozhodnutí.*“³¹ Ke klavíru ho přivedl jeho strýc Lawrence, po kterém vždy opakoval to, co na klavír zahrál. Oficiálně začal navštěvovat hodiny klavíru, když mu bylo sedm let.

„*It's not like other cities. Pittsburgh is phenomenal, that's the difference.*“³² Ahmad Jamal strávil dětství v rodném Pittsburghu, kde získal vzdělání a také zde navštěvoval hodiny klavíru. Ovlivnění jazzovou scénou se u něj datuje již od dětských let, navštěvoval dokonce stejnou střední školu jako jeho idol Erroll Garner. Na svůj „fenomenální“ Pittsburgh Jamal nikdy nezanevřel. Dal mu totiž to nejdůležitější vzdělání, co mohl dostat. Tím bylo brouzdání po tamních jazzových klubech, kde obkukával staré jazzmany, jejich techniku a styl hry. Osudným městem se mu však stalo hlavně Chicago, kam odcestoval v sedmnácti letech na své první životní turné. Doprovázeli ho Israel Crosby a Ray Crawford, kterého později nahradil Vernell Fournier. Jako trio byli tito tři umělci opěvováni na každém rohu. Našli se ale i takoví, kteří

³¹ Ahmad Jamal – Interview – „American Classical Music“. In: *Youtube* [online]. 27.04.2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://youtu.be/2GvQn7LS4eY>. Kanál uživatele underyourkindvd.

³² V překladu: „*Pittsburgh není jako ostatní města, je fenomenální. To je ten rozdíl.*“ WEBB, Rory D. Ahmad Jamal recalls the Pittsburgh of his youth – and addresses how the city treats jazz today. *Pittsburgh City Paper* [online]. 18.09.2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.pghcitypaper.com/pittsburgh/ahmad-jamal-recalls-the-pittsburgh-of-his-youth-and-addresses-how-the-city-treats-jazz-today/Content?oid=1692939>.

Ahmada Jamala považovali za pouhého „*cocktail pianist and showman*“³³ a trvalo jim dlouho, než svůj názor změnili.

Za přelomový okamžik Ahmadova života je považován jeho pobyt v Detroitu, kde přijal jméno Ahmad Jamal a islám za své nové náboženství. Následovaly první nahrávky a smlouvy s prvními nahrávacími společnostmi (Okeh Records, Parrot Records, Argo Records, Epic Records, později Impulse Records či Cadet Records) a první oficiální desky (debutová deska *Ahmad's Blues* z roku 1951 a dále nejzásadnější desky *At the Pershing: But Not for Me* z roku 1958, *Jamal at the Penthouse* z roku 1959, *Poinciana* z roku 1963, *The Awakening* z roku 1970, *Ahmad Jamal '73* z roku 1973, *Jamalca* z roku 1974 a *Jamal Plays Jamal* z téhož roku).³⁴

Během svého mládí se střetl s velkou spoustou talentovaných a slavných jazzových umělců, v padesátých letech 20. století však došlo k zásadnímu až osudovému setkání s Miles Davisem. Po jeho boku často přehlížený Ahmad Jamal byl ve skutečnosti Milesovou velkou inspirací. Davis natolik zbožňoval Jamalovu hru, že spolu se svými hudebníky zkoušel naprosto stejně napodobit Ahmada Jamala a jeho celkový projev. Miles Davis nejvíce na Jamalovi oceňoval, jak dokáže při hře na piano využít prostor. Dalším důvodem byl způsob jeho kompozice nebo to, jak nechává hudbu „dýchat“.³⁵ Jamalovo a Davisovo setkání a následné přátelství znamenalo jakousi revoluci v tehdejší jazzové světě. Dá se říci, že právě v té době vznikl modální jazz.³⁶ Kromě Miles Davise však Jamalova hudba velmi ovlivnila také například Herbie Hancocka či Winton Kellyho.³⁷

V průběhu další dekády se po Jamalově boku vystříдалo několik věhlasných hudebníků (například Jamil Nasser nebo Chuck Lampkin). V sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století se Ahmad Jamal uchyloval ke značnému experimentování s hudebními styly. Tehdy už byl čestným hostem na téměř všech světových jazzových festivalech. Od té doby až doposud Ahmad Jamal stále aktivně tvoří, hraje a vystupuje. Jeho hudbou se kromě mnoha jazzových legend (jako například

³³ V překladu: „*koktejlový klavírista a showman*“. MYERS, Marc. A New Architecture for Jazz. *Inflow: The Wall Street Journal* [online]. 2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.wsj.com/articles/SB10001424127887324492604579082994292232418>.

³⁴ DISCOGS, Ahmad Jamal Discography. [online] [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.discogs.com/artist/164253-Ahmad-Jamal>.

³⁵ DAVIS, Miles a Quincy TROUPE. *Miles*. Praha: Plus, 2011.

³⁶ MACARTHUR, Paul J. Ahmad Jamal Interview. In: Hal Galper [online]. 23.03.2000 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.halgalper.com/interviews-2/ahmad-jamal-interview/>.

³⁷ NEA JAZZ MASTERS. Honors. *Arts.gov* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://arts.gov/honors/jazz/ahmad-jamal>.

Bill Evans, Herbie Hancock či McCoy Tyner) nechalo inspirovat nespočet hip hopových producentů, a to především v devadesátých letech 20. století.

Toto téma bude blíže popsáno v kapitole „Sampling hudby Ahmada Jamala v hip hopové hudbě“.

Jamalova tvorba spadá do jazzových stylů cool jazz, hard bop a modální jazz. Nejúspěšnějším se stal díky svému jazzovému triu (ve složení klavír, kontrabas, bicí), vystupuje také s jazzovým kvartetem (ve složení klavír, kontrabas, bicí a trubka či saxofon). Několik alb nahrál také s jazzovým orchestrem (například album *Jamalca*).

V repertoáru Ahmada Jamala lze najít jak známé jazzové standardy, tak jeho vlastní tvorbu. Mezi nejznámější skladby Ahmada Jamala jakožto jazzového interpreta patří Dolphin Dance (autor Herbie Hancock) či Poinciana (autor Nat Simon). Jako jazzový skladatel má Ahmad Jamal velký přínos. Mezi jeho nejznámější autorská díla patří skladby The Awakening a Patterns (z alba *The Awakening*) či Pittsburgh (zestejnojmenného alba). Především v posledních dvaceti letech se nejvíce zaměřil navlastní tvorbu.³⁸

2.2. Ahmad Jamal, jeho styl a osobnost

*“I have a thousand melodies in my head, but I don't write them all down. I write down the jewels. So when I have a jewel I go into the studio. Jewels are hard to find, you have to dig.”*³⁹

Nejdůležitější a největší přínos hudby Ahmada Jamala je především v tom, jak ve svých skladbách dokáže využít prostor. Stačí si poslechnout pouze pár jeho nahrávek a není možné nesouhlasit s názorem, že Ahmad Jamal byl a je pro jazzovou scénu stejně důležitý jako Miles Davis či John Coltrane.

Jeho styl se zdá být téměř minimalistický. Někdy hraje pouze omezený počet not, přičemž používá často i pomlky. Platí zde tedy zcela jasně pravidlo, že méně znamená více. Jak už řekl Miles Davis, Ahmad Jamal nechává svou hrou na piano hudbu „dýchat“. Svůj humor, chuť do života a neustálý optimismus často promítá právě do své tvorby. Z rychlých variací a akordických běhů dokáže vytvořit dramatický zážitek. Typickým znakem jeho kompozice a hry je propracovaná harmonie. V jeho

³⁸ JAZZ. Jamal, Ahmad. *Jazz.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.jazz.com/encyclopedia/jamal-ahmad>.

³⁹ V překladu: „V hlavě mám tisíce melodií, ale nesepisuji je všechny. Piši jen klenoty, takže když mám nějaký klenot, jdu s ním do studia. Klenoty není snadné najít, musíte hledat.“
Ahmad Jamal. Ahmad's Bio. *Www.ahmadjamal.net* [online]. ©2012 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.ahmadjamal.net/Ahmad_Jamal_bio.html.

tvorbě se však objevují i atonální akordy či rubata. Velmi často lze slyšet i rychle se měnící akordy (jain steps) nebo také voicings. V jeho hře lze nalézt také trylky a modální řady. Ty však využívá málokdy. Při hře v triu se nikdy nebrání improvizované melodii a je také zajímavé poslouchat, jak se mění role hry pravé a levé ruky. V některých skladbách hraje levou rukou konkrétní doprovod. Naopak jsou chvíle, kdy mají obě ruce tvůrčí úlohu.

Při komponování dokáže basovou linku a bicí rozložit velmi originálně. Jeho dalším poznávacím prvkem je důraz na dynamiku. To vše spolu s jazzovým grooveem tvoří z jeho děl i interpretovaných skladeb milníky světové jazzové tvorby.⁴⁰

Při rozhovorech je téměř vzácností nevidět Ahmada Jamala se zasmát. I dnes ve svých pětadesáti letech tento jazzový pianista stále aktivně skládá a hraje. Je důchodcem, který nikdy neodejde do důchodu. Nezáleží na tom, zda je rok 1971 či 2015. Při sledování záznamů z jeho koncertů nezbyvá než žasnout nad jeho energií a temperamentem. Čím je Jamal starší, tím je snad i jeho projev, vystupování, hra i interpretace lepší. Při hře na klavír často rád zavírá oči nebo pravidelně sleduje svého basistu. Celý koncertní zážitek si vychutnává s lehkým pokyvováním hlavy v rytmu hudby. Vždy je při tom oblečen do velmi formálního, černého obleku a v posledních letech si oblíbil tmavé brýle. Při svých koncertech naprosto běžně a s úsměvem sleduje svou kapelu či publikum, a to především tehdy, když má ve své hře drobnou pauzu. Ceněn je hlavně pro již zmiňovanou harmonii, dynamiku, a především využití prostoru ve hře.⁴¹

2.3. Islám a další zajímavosti

“I would like to be a scholar in whatever I do, a scholar is never finished, he is always seeking and I am always seeking.”⁴²

Jak již bylo zmíněno v podkapitole „Ahmad Jamal, jeho hudební počátky a vlivy“, došlo v padesátých letech kromě velkého turné a rozvoji Ahmada Jamala jakožto hudební osobnosti k další události. Ahmad Jamal se v té době rozhodl konvertovat k islámu. Narodil se do rodiny baptistů a až do svých dvaceti let o islámu nevěděl téměř nic. O islám se začal zajímat až poté, co koncertoval v okolí Detroitu.

⁴⁰ MACARTHUR, Paul J. Ahmad Jamal Interview. In: Hal Galper [online]. 23.03.2000 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.halgalper.com/interviews-2/ahmad-jamal-interview/>.

⁴¹ Viz kapitola Ahmad Jamal a jeho odkaz (str. 13).

⁴² V překladu: „Chtěl bych být studentem při všem, co dělám. Student stále něco vyhledává a já také.“ BrainyQuote. Ahmad Jamal Quotes. *Brainyquote.com* [online]. ©2001-2015 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.brainyquote.com/quotes/authors/a/ahmad_jamal.html#pJkqJyRAJ7R5j5bH.99.

Zde byla opravdu velká komunita muslimů, což Jamala přimělo k většímu zájmu o islámskou kulturu. Konvertoval tedy k islámu a změnil si své rodné jméno Frederick Russel Jones na jméno Ahmad Jamal (což ve volném překladu znamená „vysoce uznávaná krása“). Náboženství se rozhodl změnit proto, aby se duševně očistil a přijetím nového jména se znovu etabloval.⁴³

Změna náboženství s sebou přinesla také několik nepříjemných situací. Roku 1986 kritik Leonard Feather použil jeho rodné jméno ve svém článku, za což ho Ahmad Jamal zažaloval. Později, roku 2011 při účinkování na jazzovém festivalu ve Švýcarsku, měl Ahmad Jamal problémy s převodem honoráře za koncert, jelikož jeho jméno znělo „příliš muslimsky“.⁴⁴

Ahmad Jamal však nebyl jediný, kdo se z jazzových umělců rozhodl konvertovat k islámu. Stejně tak učinil například Art Blakey (jež přijal jméno Abdullah Ibn Buhaina) či McCoy Tyner (jež přijal jméno Sulaimon Saud) a další. Důvody ke změně náboženství byly totožné, tyto umělci se chtěli takzvaně „najít“.⁴⁵

I ve svém úctyhodném věku začíná téměř každé nové ráno Ahmad Jamal tak, že vstane a nejméně tři hodiny cvičí na klavír. Je tedy stále hudebně velmi aktivní a po celém světě jezdí na turné s triem, kvartetem či orchestrem. Říká také, že jeho práce je vlastně jakási placená dovolená.⁴⁶

Je také zvláštní, že sám sebe Ahmad Jamal neřadí mezi jazzové umělce. Pro jazz má svoji vlastní definici, kterou je „American Classical Music“.⁴⁷

2.4. Ahmad Jamal a jeho odkaz

“When people say Jamal influenced me a lot, they're right.” Miles Davis.

“Ahmad Jamal is Number One with me.” Shirley Horn.

“The space that Ahmad leaves in his playing creates a tension that captivates his audience. I tried to practice a trill that he makes look so easy, but I gave up.” Harold Mabern.

⁴³ Ahmad Jamal. Reviews and Press Coverage. *Www.ahmadjamal.net* [online]. ©2012 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.ahmadjamal.net/reviewdetail.html?reviewid=4&artistid=1>.

⁴⁴ FEATHER, L. Pittsburgh Jazz Festival Swings Into Town. *Pittsburgh Courier Entertainer*, 1986, s. 5.

⁴⁵ MUSLIM NAMES IN JAZZ. Fitzgerald. *Jazzdiscography.com* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.jazzdiscography.com/fitzgera/muslim.htm>

⁴⁶ KLOPUS, Joe. Ahmad Jamal is a practicing, practicing piano player. In: *PopMatters* [online]. Jan 22, 2008, [cit 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.popmatters.com/article/ahmad-jamal-is-a-practicing-practicing-practicing-piano-player/>.

⁴⁷ Ahmad Jamal interview. In: *Vimeo* [online]. 13.05.2010 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://vimeo.com/11706950>. Kanál uživatele underyourskin.

“Thank you for your musical legacy and for challenging the limits of what has been, is and will be in the future of piano playing. Everytime I hear you play, you sound more amazing than the last time.” Jason Lindner.⁴⁸

Jak bude později uvedeno v kapitole „Sampling hudby Ahmada Jamala v hip hopové hudbě“, byl Ahmad Jamal obrovskou inspirací nejen pro slavné jazzové umělce. Jeho tvorba nese důležitý odkaz pro všechny pozdější generace. Hudba Ahmada Jamala dnes již naprosto běžně souvisí s hip hopovou hudbou, a to především s Jazz Rapem. Tento druh hip hopové hudby bude blíže popsán v kapitole „Druhy hip hopové hudby“.

⁴⁸ V překladu: „Když lidé říkají, že mě Jamal ovlivnil, mají pravdu.“ Miles Davis. „Ahmad Jamal je pro mě číslo jedna.“ Shirley Horn. „Prostor, který Ahmad vytváří svou hrou tvoří napětí, kterým si získává posluchače. Snažil jsem se nacvičit trilky, které v jeho podání vypadají tak jednoduše, ale vzdal jsem to.“ Harold Mabern. „Děkuji za tvůj hudební odkaz a za posouvání hranice v tom, co bylo, je a bude ve hře na klavír. Pokaždé, když tě slyším, zniš úžasněji, než předtím.“ Jason Lindner. AHMAD JAMAL. *Ahmad Jamal: The Critics Speak* [online]. Ahmad Jamal, ©2015 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.ahmadjamal.info/>.

3. Hip hop

K tomu, aby bylo pochopeno, co vlastně znamená výraz hip hop, je potřeba řádného vysvětlení. Je na denním pořádku, že si laici, neznalí, ale i potenciální posluchači a příznivci hip hopové hudby neuvědomují souvislosti a často mluví o hip hopu pouze jako o hudbě či tanci.

“Hip hop je prostě způsob přemýšlení, stav mysli. Být hip hoper prostě znamená myslet svobodně.” Tc Islam.⁴⁹

“Hip hop je způsob, jakým jdeš, jak mluvíš, jak se oblékáš, jak jednáš, jak vidíš...” RZA.

„Rap je něco, co člověk dělá. Hip hop je něco, čím člověk žije. Raper může být kdokoli, odkudkoli, ale musí navštívit Bronx. Uvidí lidi, okolí, jednoduše místo, kde to všechno začalo. Uvidí a zažije zrod hip hopové kultury.“ KRS-One.

„Je to styl, není to o tom, že někdo dělá hip hop, nýbrž že je hip hop.“ Pras, The Fugees.

„Hip hop je east coast, west coast, celé je to jedna kultura a my jsme její součástí.“ Pras, The Fugees.⁵⁰

Ať už je otázka „Co je to hip hop?“ položena hudebnímu umělci, hip hopovému fanouškovi, teenagerovi tančícímu breakdance či hudebnímu kritikovi, je velmi zajímavé, že každý odpoví zcela jinak. Je to způsob života, komunita stejně naladěných lidí sdílejících stejné myšlenky, důvod, proč ráno vstát z postele. Každý si pod pojmem „hip hop“ představí něco jiného, a proto je někdy poněkud složité tento výraz správně definovat.

Slovní spojení „hip hop“ údajně vymyslel Five, jeden z členů hip hopové skupiny Sugarhill Gang. A to tak, že si dělal legraci ze svého kamaráda, který vstoupil do armády a Five mu rytmicky předváděl pochodování vojáků.⁵¹

Slovníkové heslo „hip hop“ zní následovně: „the popular subculture of big-city teenagers, which includes rap music, break dancing and graffiti art“.⁵²

⁴⁹ DORUŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P.KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a, 1998, 97.

⁵⁰ Rhyme and Reason [film]. Režie SPIRER, Peter. USA: Miramax, 1997.

⁵¹ HRABALIK, Petr. Rap a hip hopová kultura. In: *Ceskatelevize* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/rap-hip-hop/clanky/138-rap-a-hip-hopova-kultura/>.

⁵² DICTIONARY. Hip-hop. *Dictionary.com* [online]. © 2015 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://dictionary.reference.com/browse/hip-hop>.

S touto definicí však nelze zcela souhlasit, jelikož je zde opomenut element DJingu.

Výraz „hip hop“ nejlépe vystihl raper KRS-One takto: „*Hip means to know, it's a form of intelligence. To be hip is to be up-date and relevant. Hop is a form of movement. You can't just observe a hop, you got to hop up and do it. Hip and Hop is more than music, Hip is the knowledge and Hop is the movement. Hip and Hop is intelligent movement.*“⁵³

Slovo „rap“ (jež bude blíže popsáno v podkapitole „MCing“) má v americké angličtině mnohonásobný výraz. Jedná se o dvě významové oblasti, kdy toto slovo můžeme přeložit jako „řeč“ či „průšvih“. Výraz „rap“ tedy znamená „řeč, debatu či kritizování“, ale je to také slangový výraz pro „zavraždění, zatknutí či obvinění“. Výraz „rap“ lze najít také pod zkratkou R.A.P., což znamená „Rhythmic American Poetry“.⁵⁴

V následujících podkapitolách bude pojem hip hop popsán a vysvětlen různými způsoby. Budou zde probrány všechny hip hopové složky (elementy), historie hip hopové kultury a poté jednotlivé druhy hip hopové hudby.

3.1. Hip hop a jeho elementy

„*Hip hop je kulturou, matkou čtyř až pěti odlišných elementů: rap, scratching, breakdancing a graffiti.*“ Curtis Blow.⁵⁵

Tato podkapitola se zaměří na charakteristické znaky a jednotlivé části hip hopové kultury. Hip hopová kultura se skládá ze čtyř základních prvků: DJing, MCing, graffiti a breakdancing, z čehož DJing a MCing představují hudební část, breakdancing symbolizuje taneční část a graffiti reprezentují vizuálně uměleckou složku této kultury. Později se však k těmto původním elementům přidal ještě beatbox,⁵⁶ street fashion nebo také street language.⁵⁷

⁵³ V překladu: „*Hip znamená vědět, je to druh inteligence. Být hip je být aktuální a relevantní. Hop je způsob pohybu. Nemůžeš jen sledovat hop, musíš hop začít a dělat to. Hip a Hop je více, než hudba, Hip je vědění a Hop je pohyb. Hip a Hop je inteligentní hnutí.*“. 40 years of Hip Hop by KRS-One. In: *Youtube* [online]. 06.09.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=REpSdgORU5A>. Kanál uživatele BreekpuntKanaal.

⁵⁴ HRABALIK, Petr. Rap a hip hopová kultura. In: *Ceskatelevize* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/rap-hip-hop/clanky/138-rap-a-hip-hopova-kultura/>.

⁵⁵ Rhyme and Reason [film]. Režie SPIRER, Peter. USA: Miramax, 1997.

⁵⁶ Viz podkapitola Beatbox (str. 20).

⁵⁷ 40 years of Hip Hop by KRS-One. In: *Youtube* [online]. 06.09.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=REpSdgORU5A>. Kanál uživatele BreekpuntKanaal.

3.1.1. DJing

DJing (jinými slovy také turntablism)⁵⁸ je základní prostředek k vytváření hip hopové hudby, jehož součástí bývá obvykle kromě práce s gramofonovými deskami (cutting, scratching či punch phasing)⁵⁹ také obsluha mixážního pultu.⁶⁰

Zkratka DJ pochází ze slov „disc jockey“. DJ je člověk, který pracuje s hudebními nahrávkami či nosiči, nejčastěji k pobavení určitého publika. Historicky první DJ se objevil kolem roku 1950, kdy hrál hudbu v rádiovém éteru. Poté však začali DJové působit čím dál více na živých vystoupeních. DJ Kool Herc oficiálně odstartoval roku 1973 DJovský boom, kterému brzy podlehli také Grandmixer DXT či Kurtis Blow. Ti byli mezi prvními, kteří začali hrát jak pro publikum, tak především pro b-boys, break boys, b-girls a break girls.

Mixážní pult a dvě desky otáčející se na dvou gramofonech se tak staly jakýmsi novým zdrojem hudby. Naprostým průkopníkem byl DJ Grandmaster Flash, který vymyslel nový způsob míchání hudby. Pomocí mixážního pultu dokázal plynule přejít z jedné nahrávky do druhé, aniž by publikum cokoliv poznalo. Tento způsob mixování hudby je využíván dodnes. Důležitým milníkem byl také rok 1975, kdy Grandwizard Theodore, jeden z „žáků“ Grandmaster Flashe, doma trénoval tyto přechody na svých dvou gramofonech. Jeho matka na něj zavolala, ať hudbu ihned vypne. Jelikož ji Grandwizard neslyšel, matka vtrhla do pokoje a snažila se zastavit otáčející se desku tím, že na ni přiložila ruku. Pohybem dopředu a dozadu tak vznikla technika zvaná scratching, která je spolu s již zmiňovanými technikami cuttingem a punch phasingem taktéž užívána dodnes.⁶¹

Dalším důležitým aspektem DJingu je také digging,⁶² což je anglický výraz pro sbírání hudebních nosičů, především vinylových desek. Zde je snad tou nejdůležitější postavou DJ Afrika Bambaataa, který je ceněn nejen pro svou techniku hraní (stejně jako DJ Grandmaster Flash a DJ Kool Herc), ale také pro jeho legendární sbírku hudebních nosičů, jež je uložena v prostorách Cornell University ve městě Ithaca.⁶³

⁵⁸ Výraz „turntablism“ vychází ze slova „turntable“ (v překladu gramofon).

⁵⁹ Vytváření zvukového efektu pohybem desky na gramofonu s pomocí mixážního pultu.

⁶⁰ DORUŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P. KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a, 1998, 97.

⁶¹ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 22.

⁶² Od slova „digging“ je také odvozeno slovo „digger“, neboli sběratel.

⁶³ Afrika Bambaataa's Vinyl Collection – Crate Diggers. In: *Youtube* [online]. 13.08.2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZyZTUoIzqmo>. Kanál uživatele Fuse.

Počátkem devadesátých let 20. století začal DJing nabírat na popularitě. Byla tu nová generace DJů, kteří usilovali o návrat gramofonu jakožto hudebního nástroje. V současné době je situace díky technologiím posunuta na zcela jinou úroveň. DJové volí spíše digitální cestu nežli tu analogovou. Připojují si ke gramofonům notebooky či ostatní komponenty, například Serato.⁶⁴ Výhodou těchto vymožeností je, že si s sebou DJové nemusí nosit množství vinylových desek. Existují však skupiny a organizace, jako například Strictly vinyl,⁶⁵ kde DJové zůstávají věrni poctivé analogové klasice – vinylovým deskám. Opravdu mnoho DJů si od „pouhého“ hraní, mixování a scratchování našlo cestu k produkování hudby, k tzv. beatmakingu.⁶⁶

Je tedy téměř samozřejmostí, že skoro každý DJ je v dnešní době také beatmaker neboli producent. K produkování a tvoření hudby dnes producenti nejčastěji využívají počítačové softwary (FL Studio, Ableton, Reason, Cubase, Logic, Pro Tools) nebo takzvaný sampler,⁶⁷ o němž bude řeč v kapitole „Sampling“.

Mezi nejznámější a především nejvlivnější hip hopové DJe/beatmakery patří již zmiňovaný DJ Kool Herc, DJ Grandmaster Flash, Afrika Bambaataa, DJ Jazzy Jeff, Eric B, No ID, Da Beatminerz, MF Doom, Lord Finesse, Erick Sermon, Buckwild, Diamond D, Large Professor, Madlib, J Dilla aka Jay Dee, Pete Rock, Kev Brown, Dr Dre, DJ Premier, RZA, Questlove a další.⁶⁸

3.1.2. MCing

„Rap is something you do. Hip hop is something you live.“ KRS-One.⁶⁹

MCing je jinými slovy také často označován jako rap či rapping. Je to vlastně způsob vokalizace textu. MC neboli „master of ceremonies“ se ale časem začalo používat jako zkratka dvou jiných slov, a to „microphone controller“ nebo také „microphone checker“. Je také důležité si uvědomit, že termíny rap a hip hop nelze

⁶⁴ Celým názvem Serato Scratch Live je systém, převádějící digitální zvuk na vinylové desky.

⁶⁵ Strictly vinyl. In: *Facebook* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/strictlyvinyl>.

⁶⁶ Anglický výraz pro tvorbu hip hopové hudby.

⁶⁷ Viz kapitola Sampling (str. 28).

⁶⁸ WEISS, Jeff. The 50 Greatest Producers of All-Time #50-1. In: *Passion of the Weiss* [online]. Nov 9, 2011, [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.passionweiss.com/2011/11/09/the-50-greatest-producers-of-all-time>.

⁶⁹ V překladu: „Rap je něco, co děláš. Hip hop je něco, čím žiješ.“ 40 years of Hip Hop by KRS-One. In: *Youtube* [online]. 06.09.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=REpSdgORU5A>. Kanál uživatele BreekpuntKanaal.

volně zaměňovat, jelikož rapovat se dá na jakoukoli hudbu, která s hip hopem nemusí mít vůbec nic společného.⁷⁰

Již od počátků bylo úlohou MCho bavit publikum a také povzbuzovat případné b-boys a b-girls. MC byl ale především pravou rukou každého DJe. Coke La Rock, který také spolupracoval s DJ Kool Hercem, byl první významný MC, a to již kolem roku 1970. Tehdy pro sebe znamenali DJ a MC více, než jen doplňování se. Byli rovnocennými partnery, mnohdy se z nich stali přátelé na celý život. Není tedy náhodou, že na základě takového přátelství a spolupráce se z mnoha dvojic staly legendární hip hopové skupiny (např. skupina Gang Starr ve složení DJ Premier a Guru, či duo Pete Rock & CL Smooth).

Později, v osmdesátých a devadesátých letech 20. století, se vztah DJe a MCho začal měnit s nástupem nových technologií. MC již nebyl závislý na DJovi, mohl si pohodlně pouštět a následně nahrávat svůj rap na magnetofon. Existuje mnoho MC, kteří jsou současně také DJové a producenti, tudíž si sami tvoří hudbu, a poté do ní rapují (například Diamond D, Kev Brown, Erick Sermon, Dr. Dre či RZA).

Důležitou součástí hip hopové kultury a MCingu obecně je freestyle. Jedná se vlastně o improvizovaný druh rapu, který vznikl ještě v době, kdy DJing a MCing byli jedinými dvěma elementy hip hopu. Freestyle může provozovat jeden člověk (raper) s dalším jedincem, který mu udává beat (ve formě beatboxu či pouštění instrumentální hudby). Častěji se však jedná o dva rapery, kteří proti sobě „bojují“ o větší přízeň publika.⁷¹

3.1.3. Breakdancing

Breakdance je druh pouličního tance, často nazývaného také b-boying či breaking. Je to tanec, který převzal prvky z ostatních, starších tanečních stylů. Mnoho starých pohybů se však pozměnilo či vylepšilo, vznikly také zcela jiné a nové kreace.

Vše začalo, stejně jako v předešlých kapitolách „DJing“ a „MCing“, v sedmdesátých letech 20. století v USA. Tehdy měl každý gang svou crew neboli skupinu tanečníků. Tito tanečníci byli převážně Afroameričané a breakdance byl jediný možný tanec, který mohli svobodně tančit. Kromě Afroameričanů výrazně přispěli k vývoji breakdancingu také Hispánci. Tyto menšiny se vždy potkávaly na specifických

⁷⁰ DORUŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P.KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Maťa, 1998, 97.

⁷¹ JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

místech, jakými byla opuštěná basketbalová hřiště či odlehlá sídlištní parkoviště. Zde vytvořili kruh, v němž vždy dvojice tanečníků soutěžila v tanečních kreacích, dokud ostatní definitivně neukázali na vítěze. Takovému způsobu soutěže se říká battle.⁷²

Roku 1982 to bylo vůbec poprvé, co se breakdancing dostal do televize, respektive do televizních novin, a to když tanečníci z Rock Steady Crew „bojovali“ proti Dynamic Rockers Crew. Základními tanečními kroky a technikami jsou toprock, uprock, downrock, power moves a freeze.⁷³

3.1.4. Graffiti

*„Je pravdou, že graffiti existovaly již před mnoha staletími, kdy člověk poprvé pomaloval stěnu.“ Nelson George.*⁷⁴

To však samozřejmě nemá co dočinění s dnešní hip hopovou kulturou. Ty hip hopu příbuzné a s hip hopovou kulturou spojené graffiti se zrodily kolem roku 1967 ve Philadelphii. Zde autoři (writeři)⁷⁵ Cornbread, Cool Earl a Top Cat malovali na zdi, nejčastěji sprejem či fixou. Synonymem pro graffiti je také writing a dnešní moderní graffiti jsou nazývána také aerosol art.

Dalším důležitým výrazem v oblasti graffiti je tag, což znamená jakýsi podpis onoho writera. Writeři si vždy vymýšleli různé přezdívky a pseudonymy, pod kterými tvořili svá díla. Lidé pohybující se v tomto okruhu tedy věděli, kdo je autor. Avšak hlavním důvodem těchto přezdívek byla writerova ochrana proti odhalení policií.

Kromě zdí jsou s graffiti spojována také ostatní místa (spoty) jako například autobusy, vlaky, podchody, vlakové soupravy metra a mnoho dalších míst ve městech. Nejedná se však pouze o tato nelegální místa. V dnešní době už existuje nespočet legálních zdí a prostorů, kde je graffiti povoleno.

Roku 1970 začal teenager s přezdívkou Taki 183 tagovat stanice metra na Manhattanu. Ani ne rok poté ho deník New York Times označil za „newyorský graffiti fenomén“. V té době také vyšel v New York Times článek o Philadelphii jako o světovém hlavním městě graffiti, jelikož zde toto umění bylo nejvíce rozšířeno.⁷⁶

⁷² GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 15.

⁷³ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 15.

⁷⁴ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 11.

⁷⁵ Anglický výraz pro člověka malující graffiti.

⁷⁶ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 15.

Mezi nejznámější styly a graffiti techniky patří tag style, throw-up style nebo také wild style.⁷⁷

3.1.5. Beatboxing

Beatboxing je často označován jako pátý element hip hopu a je také nedílnou součástí již zmiňovaného freestylu. Beatbox či beatboxing je způsob vytváření zvuků pomocí úst, nikoli pomocí hudebních nástrojů. Ten, kdo provozuje beatbox, tzv. beatboxer, vytváří nejčastěji zvuky imitující bicí nástroje a k nim poté přidává další zvuky (například basy, pískání či různé „hlášky“). Oficiálně vznikl beatboxing roku 1981, a to z úst Dough E. Freshe. Mezi nejznámější interprety patří také Rahzel, Killa Kela nebo Biz Markie.⁷⁸

Tato kapitola představila několik elementů a složek hip hopové kultury. Je však důležité si uvědomit, že čtyři základní elementy, ať už se jedná o DJing, MCing, graffiti či breakdancing, a příbuzný element beatboxing existovaly nezávisle na sobě. Teprve spojení všech částí v jeden celek zapříčinilo zrod rozmanité a bohaté hip hopové kultury.

3.2. Historie hip hopu – jeho vznik, počátky a nástrahy

“When you discuss the history of hip hop, you gotta understand that hip hop has many starts, hip hop had a start in gospel, jazz, blues, rock and roll, disco.” KRS-One.⁷⁹

Mnoho knih a odborných publikací zaměřených na hip hopovou kulturu a samotný vznik hip hopu pohlíží na toto téma poněkud odlišně. V knize *Hip Hop America* od Nelson George je popsán zrod hip hopu v době vzniku Občanského zákona roku 1964. To mělo za následek spojení kulturních forem, jež rozvíjeli mladí Afroameričané, karibští Američané a latinští Američané v okolí New Yorku na počátku sedmdesátých let 20. století.⁸⁰

Dle knihy *Hip hop in America: A regional Guide* od Mickey Hesse vznikl hip hop především imigrací, kdy se jeden z hlavních představitelů hip hopové kultury

⁷⁷ *Wild Style* [film]. Režie AHEARN, Charlie. USA: Submarine Entertainment, 1983.

⁷⁸ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 16.

⁷⁹ V překladu: „Když mluvíme o hip hopu, je třeba pochopit, že hip hop měl mnoho začátků. Hip hop začínal v gospelu, jazzu, bluesu, rock and rollu či disco.“ Rhyme and Reason [film]. Režie SPIRER, Peter. USA: Miramax, 1997.

⁸⁰ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 8.

Grandmaster Flash přistěhoval z Barbadosu do Bronxu v New Yorku. DJ Kool Herc se taktéž přistěhoval do New Yorku z Kingstonu. Takto učinilo mnoho dalších přistěhovalců, například z Karibiku, Portorika a Jižní Ameriky.⁸¹

Historie hip hopové kultury po dekádách

3.2.1. Sedmdesátá léta 20. století

Sedmdesátá léta 20. století jsou dekádou, kdy hip hop přišel poprvé do povědomí lidí v ulicích New Yorku. Za „kmotra“ hip hopové kultury je považován Afrika Bambaataa,⁸² avšak s DJingem začal jako první experimentovat již DJ Grandmaster Flowers.⁸³

Přesněji můžeme považovat za zrod hip hopu 11. srpen roku 1973, kdy na sídlišti jižního Bronxu pořádal DJ Kool Herc první oficiální hudební akci pod širým nebem. Proto je tento člověk nazýván „otcem“ hip hopu.⁸⁴

Netrvalo dlouho, aby Bronx, jedna z pěti částí New Yorku, získal přezdívku „nejhorší americký slum“, jelikož zde vládla skutečně vysoká kriminalita.⁸⁵ Tento problém měla mimo jiné řešit organizace Universal Zulu Nation, o jejíž vznik se roku 1973 zasloužil právě Afrika Bambaataa. Universal Zulu Nation spojovala všechny tehdejší DJe, MC, breakdancery a graffiti umělce s cílem udržovat mladé lidi daleko od násilí, zločinů a gangů a rozšířit hip hop po celé zemi.⁸⁶

Důležitý byl také rok 1975, kdy vznikla první hip hopová formace The Herculoids v podání Coke La Rocka, Clark Kenta, Timmy Tima a DJ Kool Herc. O čtyři roky později se ukázalo, že hip hopová hudba není jen mužskou záležitostí. První hip hopovou rapperkou se stala Lady B.

Byla to tedy právě sedmdesátá léta, kdy se zrodila hip hopová kultura, kdy vznikly první hip hopové a breakdancové skupiny a kdy se New York stal kolébkou tohoto fenoménu.⁸⁷

⁸¹ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 2.

⁸² PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 105.

⁸³ Founding Fathers narrated by Chuck D. In: *Youtube* [online]. 07.04.2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1G13bR0B0-8>. Kanál uživatele Founding Fathers.

⁸⁴ HESS, Mickey. *Hip hop in America: A regional Guide, vol. 1 of East Coast And West Coast*. Santa Barbara: Greenwood Press, 2010, 9.

⁸⁵ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 13.

⁸⁶ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 13.

⁸⁷ JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

3.2.2. Osmdesátá léta 20. století

Hip hop vděčí za největší rozkvět osmdesátým létům 20. století. Především díky mnoha filmům, dokumentům, magazínům, článkům a rádiovým stanicím zabývajících se hip hopovou kulturou.

V sedmdesátých letech 20. století bylo něco nepředstavitelného, aby vyšel hudební nosič s rapovou nahrávkou. Právě v tomto směru byla osmdesátá léta naprosto přelomová.⁸⁸

Roku 1981 vytvořil Afrika Islam, jeden z členů Universal Zulu Nation, první rádiovou hip hopovou show.⁸⁹

Ve stejném roce se také zrodil beatbox a vznikla první bělošská rapová skupina Beastie Boys. V následujícím roce zavítala hip hopová kultura také do Evropy v podání těch největších tehdejších umělců. Jednalo se o první hip hopové turné s názvem Roxy Tour. Vystoupili zde Afrika Bambaataa, Grandmixer DXT and The Infinity Rappers, graffiti umělci (například Phase 2) a mnoho b-boys a b-girls z Rock Steady Crew.

Rok 1983 dal vzniknout dalšímu důležitému projektu v hip hopové kultuře. Byl natočen dokument *Wild Style*, první dokument svého druhu zachycující všechny elementy hip hopu. V dalších pěti letech zaznamenala obrovský úspěch skupina Run-D.M.C., MC Shan, Juice Crew, KRS-One či skupina Salt-n-Pepa, která byla nominována na Grammy Awards jakožto první hip hopová skupina. První Grammy v kategorii Best Rap Performance získalo roku 1988 duo DJ Jazzy Jeff and The Fresh Prince za skladbu *Parents Just Don't Understand*.⁹⁰ V témže roce vznikl jeden z nejúspěšnějších hudebních pořadů s názvem YO! MTV Raps⁹¹ na hudební stanici MTV.

Za zásadní nahrávky osmdesátých let 20. století jsou považovány skladby Rappers Delight od skupiny Sugarhill Gang a The Breaks od Kurtis Blowa.

⁸⁸ Lecture: Chuck D (Barcelona 2008). In: *Vimeo* [online]. 06.09.2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://vimeo.com/28689633>. Kanál uživatele Red Bull Music Academy.

⁸⁹ Jednalo se o kultovní rádiovou show s názvem „Zulu Beats“.

⁹⁰ JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

⁹¹ YO! MTV Raps – Episode 1. In: *Youtube* [online]. 26.02.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=AwxEUG6VCWM>. Kanál uživatele alexjackswing2.

3.2.3. Devadesátá léta 20. století

“By the 1990s, hip hop was the dominant force in popular culture.” Emmett G. Price III.⁹²

V této době měl již hip hop čestné místo v oblasti populární hudby. Do popředí se však kromě zaběhnutých new yorských hip hopových umělců dostala Kalifornie (přesněji West Coast Rap, o němž bude řeč v kapitole „Druhy hip hopové hudby“). Jména jako Tupac Shakur, Ice-T, Ice Cube nebo Snoop Dogg získala přednost v největších tehdejších nahrávacích společnostech, což na nějaký čas odsunulo East Coast scénu do pozadí. Hip hopoví umělci a rapeři v této dekádě sbírali Grammy Awards ve velkém. Byl to například MC Hammer s albem *Don't Hurt 'Em*, jež obsahovalo legendární hit *You Can't Touch This*.

Počátek devadesátých let je ale především brán jako zlatá éra hip hopu. Navždy se tak proslavili hip hopoví umělci i skupiny jako například A Tribe Called Quest, Black Sheep, Black Moon, De La Soul, Dugaz Planets, Common Sense, Souls of Mischief, Gang Starr, Leaders of the New School, Nas, KRS-One, NWA a v neposlední řadě Wu-Tang Clan.

Během této dekády se také hip hopoví umělci potýkali se značnými problémy s policií a cenzurou. Vše začalo již roku 1989 uveřejněním skladby F*** The Police od skupiny NWA. O dva roky později měla podobné problémy také skupina Cypress Hill, jejíž člen podporoval zlegalizování marihuany na území USA. Kvůli těmto a mnoha dalším problémům, souvisejícím s kontroverzními texty skladeb, byla první polovina devadesátých let pro mnoho hip hopových umělců složitým obdobím. Měli značné potíže s vydáváním skladeb i alb. Někteří z umělců také úplně skončili či opustili své skupiny (například Professor Griff z Public Enemy).⁹³

Jak již bylo řečeno, na hip hopovou scénu devadesátých let měl velký vliv převážně boom West Coastových raperů. To samozřejmě nevedlo k ničemu jinému než k jakémusi obrannému mechanismu East Coastu, místa vzniku hip hopu vůbec. Druhá polovina devadesátých let je proto také nazývána nikoli „hip hopovu zlatou érou“, nýbrž „érou umírání hip hopu“.⁹⁴

Vztahy mezi East Coast a West Coast hip hopovou scénou byli jedněmi

⁹² V překladu: „V devadesátých letech byl hip hop dominantní silou pop kultury.“ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 16.

⁹³ DORUŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P. KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a, 1998, 112.

⁹⁴ DORUŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P. KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a, 1998, 117.

z nejvyhrocenějších. East Coast byl vždy více underground, zatímco West Coast se netajil tím, že byl více mainstreamový. Právě toho využívalo nespočet nahrávacích společností za účelem většího zisku. Z tohoto důvodu je označován rok 1993 dobou naprosté smrti hip hopu, jelikož Snoop Dogg přišel se zcela novým druhem hip hopové hudby – Gangsta Funkem, zkráceně G-Funkem. Reakcí na to byla například roku 1994 skladba I used to love H.E.R. od rapera Commona, jejíž text zastával myšlenku dělat hip hop z lásky a pro zábavu, nikoli pro peníze.

Sáhodlouhou kapitolou byla „válka“ mezi East Coastem a West Coastem v devadesátých letech 20. století. Jednalo se o konflikty dvou předních nahrávacích společností, tedy Bad Boy Records (New York) a Death Row Records (Los Angeles). Hlavními postavami v této válce byli rapeři Tupac Shakur a The Notorious B.I.G. (vlastním jménem Christopher Wallace). Neustálé provokace, potyčky a nadávky v nejrůznějších formách (nejčastěji však v textech skladeb), vedly jak k rozdělení hip hopových fanoušků na dva tábory, tak později k následným vraždám obou významných rapperů. Stali se oběťmi jakési (v té době) nekonečné války mezi východní a západní hip hopovou scénou. Dá se však říci, že právě tyto události vedly k uklidnění těchto napjatých vztahů. Tato „válka“ se neodmyslitelně vryla do paměti nejen hip hopovým fanouškům, ale i celé společnosti. Dosud nejsou známi pachatelé těchto vražedných činů.⁹⁵

3.2.4. 21. století

Toto období je nazýváno čtvrtou dekádou hip hopu. Emmett G. Price III vystihl tuto dobu jedinou větou: „*Hip hop vyrostl z místní, neziskové kultury v mezinárodní několikabilionovou společnost, která je nyní pro celý svět modelem úspěchu.*“⁹⁶

Dnešní hip hop zkrátka není tím, čím býval v jeho nejzazších počátcích, kdy DJing, MCing, breakdancing a graffiti sloužily především jako druh zábavy a způsob trávení volného času. Hip hop postupně podlehl komercializaci a stal se nedílnou součástí mnoha průmyslů – například filmového či módního. Počátkem 21. století přesto těžila hip hopová kultura především z hudby. Velmi často byli její interpreti nominováni na hudební ocenění jako Grammy Awards, Brit Awards, Golden Globe Awards a mnoho jiných. Jednalo se hlavně o mainstreamové umělce a rapery,

⁹⁵ DORŮŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P. KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Maťa, 1998, 118.

⁹⁶ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 11.

od rapera Jay-Z, přes skupinu Outkast až po Wyclefa Jeana (dřívějšího člena The Fugees).⁹⁷

Kromě mainstreamové hip hopové hudby s sebou nové tisíciletí přineslo na hip hopovou scénu DJe, beatmakera a rapera jménem J Dilla, považovaného za nejlepšího producenta hned po Pete Rockovi. Především je J Dilla ceněn za to, že zcela posunul vnímání konceptu alba díky jeho desce *Donuts* z roku 2006. Celé album je jedním příběhem, kde na sebe instrumentální skladby plynule navazují bez jediné pauzy.⁹⁸

Kromě J Dilly stále tvoří hip hopoví umělci nadále rozvíjející myšlenku dělání hudby nejen pro peníze. Patří mezi ně již zmiňovaný rapper Common (dříve známý jako Common Sense), Questlove (z formace The Roots), nu-soulový zpěvák D'Angelo, velmi často spolupracující právě s rapery a hip hopovými formacemi a v neposlední řadě také souloví zpěváci Dwele či Bilal.

V první polovině první dekády 21. století začalo také vznikat nespočet filmů, dokumentů, projektů, reklamních spotů a mnoho hip hopových umělců mělo možnost stát se herci. Vznikly také nejrůznější konference, výstavy a happeningy o hip hopové kultuře jako například Hip Hop Super Conference and Expo pod názvem The World's Largest All Business Hip-Hop Conference, Feminism and Hip Hop nebo Political Action and Social Responsibility in Hip-Hop.

Ve velké míře se hip hop stal pro mnoho potenciálních umělců způsobem jak vydělat peníze, které dnes hrají hlavní roli i v této kultuře.⁹⁹

3.3. Druhy hip hopové hudby

Tato podkapitola se zaměří na jednotlivé druhy hip hopové hudby, která se skládá ze dvou již zmíněných elementů – z DJingu a MCingu. Hip hopová hudba se rozeznává a dělí podle určitých kritérií, kde největší roli hraje místo (East Coast, West Coast Rap nebo také francouzský, německý, britský hip hop). V závislosti na textu, hudebních nástrojích, technice a dalších vlastnostech se hip hopová hudba nejčastěji dělí na již zmiňovaný East Coast Rap, West Coast Rap, Gangsta Rap, G-Funk, Underground Rap a Jazz Rap.

⁹⁷ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 11.

⁹⁸ *J Dilla Jay Dee Donuts 2006*, [LP]. Los Angeles: Stones Throw Records, 2006.

⁹⁹ PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006, 133.

3.3.1. East Coast Rap

Tento druh hip hopové hudby vznikl v New Yorku počátkem sedmdesátých let a má kořeny v oldschool hip hopu. Termínem „oldschool“ je v hip hopu velmi často označováno něco, co je typické pro „starou školu“. Něco velmi energického, kreativního, inovativního a svým způsobem naivního, čímž byli v té době právě mladí lidé z Bronxu a Upper Manhattanu.¹⁰⁰

Mezi oldschoolové umělce patří tedy právem DJ Kool Herc, Afrika Bambaataa, Grandmaster Flash a také ostatní zmiňovaní rapeři a beatmakeři, podílející se na rozkvětu hip hopové kultury. East Coast Rap sám o sobě má silné kořeny v jazzu, je však také ovlivněn soulem a reggae. East Coast Rap se vyznačuje výraznou basovou linkou a bicími. Velmi důležitou složkou je také instrumentace a text. Nejznámějšími představiteli East Coast Rapu jsou KRS-One, Wu-Tang Clan, Nas, The Notorious B.I.G. a další.

3.3.2. West Coast Rap

West Coast Rap je druhem hip hopové hudby, která se dostala z New Yorku do Los Angeles roku 1979. DJ Tony Joseph, jež se v té době přistěhoval z New Yorku do Los Angeles, ukázal místním DJům své schopnosti a zkušenosti a učil je, jak zacházet se dvěma gramofony a mixážním pultem. Oproti East Coast Rapu se West Coast Rap vyznačuje poněkud pomalejším tempem. Již od začátku byl West Coast Rap ovlivněn funkem, hudebním stylem, který vznikl v šedesátých letech 20. století. Z West Coast Rapu se pak jednoduše vyvinuly další dva druhy hip hopové hudby: Gangsta Rap a G-Funk. Mezi nejznámější představitele se řadí Tupac Shakur, skupina Cypress Hill, Dr. Dre, Snoop Dogg, skupina NWA a další.¹⁰¹

3.3.3. Gangsta Rap

Gangsta Rap se vyvinul z West Coast Rapu. Vznikl v osmdesátých letech 20. století a největší úspěch zaznamenal v devadesátých letech 20. století. Jeho prvním představitelem byl Schooly D, jež ovlivnil los angelského „otce“ gangsta Rapu, rapera Ice-T. Za typickou je považována právě jeho skladba Six N The Morning. Gangsta Rap se často vyznačuje syntetickými nástroji. Dále jsou charakteristické surové, hrubé texty,

¹⁰⁰ GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998, 20.

¹⁰¹ JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

obsahující téma drog, zločinu a prostituce. Je to tedy hudební styl promítající do sebe život gangsterů. Patří sem umělci Dr. Dre, skupina N.W.A. či již zmiňovaný Ice-T.¹⁰²

3.3.4. G-Funk

G-Funk, nebo také Gangsta-Funk, se vyvinul z předešlého Gangsta Rapu. Vyznačuje se kromě pomalejšího tempa a vyšší basové linky také ženskými vokály. Spolu se jmény Snoop Dogg a Warren G se stal G-Funk jedním z nejslavnějších stylů populární hudby devadesátých let.¹⁰³

3.3.5. Underground Rap

Pojem Underground Rap se vyznačuje především nekomerčním, inteligentním a velmi inovativním způsobem tvoření hip hopové hudby. Ve většině případů je dbán opravdu velký důraz na text. Často se texty takových skladeb točí kolem politické a sociální situace, řeší existenciální otázky a nejrůznější tabu. Underground Rap je velmi často spojován s East Coast Rapem. Existuje mnoho případů, kdy nelze jasně říci, že je něco vyloženě Underground či East Coast. Mnohdy bývají tyto druhy hip hopové hudby propojeny. Mezi nejvýraznější osobnosti Undergroundu v hip hopu vůbec patří rapper KRS-One, ať už za jeho texty, projevy, názory či aktivitu v roli „filozofa“ v oblasti hip hopové kultury.¹⁰⁴

Dalším undergroundovým představitelem je také producent 9th Wonder, který díky svým vědomostem a schopnostem přednáší na nejprestižnějších amerických univerzitách na téma od afro-amerických dějin, po techniku tvoření hip hopové hudby.¹⁰⁵

3.3.6. Jazz Rap

Jazz Rap, jak již sám název napovídá, je hip hopovým hudebním stylem ovlivněným jazzovou hudbou. Tento druh hip hopové hudby vznikl hlavně díky technice, které se říká sampling. Sampling je vyjímání úryvků či částí již dříve nahrané hudby a jejich následné užívání jako základ nových skladeb. Téma „sampling“ bude

¹⁰² JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

¹⁰³ JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

¹⁰⁴ 40 years of Hip Hop by KRS-One. In: *Youtube* [online]. 06.09.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=REpSdgORU5A>. Kanál uživatele BreekpuntKanaal.

¹⁰⁵ BFFF. 9th Wonder Bio. *9thwonder.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.9thwonder.com/9th-wonder-bio.html>.

blíže popsáno ve stejnojmenné kapitole.¹⁰⁶

Počátky i největší rozmach Jazz Rapu nastaly v osmdesátých letech 20. století. Nejdříve hip hopoví umělci objevovali jazzovou hudbu prostřednictvím poslechu vinylových desek, později však začali samotnou hudbu upravovat pomocí samplerů a jiných technologií za účelem vytvoření něčeho nového. Hip hop s jazzem (přesněji řečeno s hard-bopem a cool jazzem) mají společné kořeny. Oba tyto hudební styly jsou taneční, navíc vznikly také díky vlivu afro-americké kultury v USA. Dalším společným aspektem může být také pojem jazzová improvizace a pojem freestyle v hip hopové hudbě. Zde se nejedná o nic jiného než o improvizaci.

Hip hopové formace jako De La Soul, A Tribe Called Quest, Gangstarr či Digable Planets přišly na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století s novou kategorizací jejich hudby. Vznikaly názvy jako Jazz Rap, Jazz-Hop, Jazz Hip Hop, Hip-Bop, New Jazz Swing, Alternative Rap a další. Časem se uchytil nejvíce právě název Jazz Rap.¹⁰⁷

Rodiče zmíněných hip hopových umělců mívali ve většině případů doma sbírku vinylových desek, z čehož převážnou část tvořily jazzové desky. Navíc také mnoho hip hopových umělců mělo rodiče, coby jazzové muzikanty. Patří sem například rapper Nas, jehož otec Olu Dara se dokonce podílel na synově albu. Rapper Rakim zase v mládí hrával na saxofon a jeho matka byla profesionální operní a jazzovou pěvkyní.

Mnoho hip hopových skupin, které samplovaly jazzové nahrávky, byly v té době členy spolku s názvem Native Tongues. Do Native Tongues patřili již zmiňovaní A Tribe Called Quest, De La Soul a Jungle Brothers. Přesto, že se tyto skupiny nechaly převážně inspirovat Afrika Bambaatou a jeho organizací Universal Zulu Nation, byl spolek Native Tongues velmi výjimečný. Bylo to hlavně proto, že new yorskou hip hopovou scénu obohatil o větší povědomí o spojení jazzu a ranného hip hopu. Kromě skupin v Native Tongues se k Jazz Rapu řadí i skupina Gangstarr (ve složení Guru a DJ Premier), duo Pete Rock & CL Smooth, rapper Nas, skupina Camp Lo, skupina The Roots, skupina Digable Planets či skupina Pharcyde.

Existuje několik desítek spoluprací a kolaborací mezi jazzovými a hip hopovými umělci. Guru ze skupiny Gangstarr nahrál album *Jazzmataz*, jež má několik částí (alba jsou značena symbolem vol 1, 2, 3 atd.). Na těchto albech spolupracoval vždy s živě

¹⁰⁶ Viz kapitola Sampling (str. 32).

¹⁰⁷ WILLIAMS, Justin, A. *The Construction of Jazz Rap as High Art in Hip-Hop Music*. Berkley, 2010. Diplomová práce. University of California.

hrající jazzovou kapelou.

Dalším příkladem je album *The Low End Theory* od skupiny A Tribe Called Quest, na němž je skladba Scenario samplovaná z legendární skladby So What od Milese Davise. Také zbytek desky se nese v jazzové náladě.

Samotný Miles Davis celý svůj život také experimentoval s hudebními styly. Jeho album *Doo-Bop* z roku 1992, na kterém spolupracoval s producentem Easy Mo Bee, mluví za vše. Je směsicí bebopu, cool jazzu, fusion a také hip hopu.

Ani v dnešní době není o takové spolupráce nouze. Hip hopový producent Madlib vydal roku 2003 album *Shades of Blue*, kde znovu nahrál a zremixoval ty nejnámější hity z produkce nahrávací společnosti Blue Note Records. V neposlední řadě je tu ještě jazzový pianista Robert Glasper, momentálně vystupující se skupinou Robert Glasper Experiment. V jeho hudbě se mísí hip hop, jazz, soul i R'n'B a na svých projektech spolupracuje s umělci, jako je Erykah Badu, Mos Def, Bilal a další.¹⁰⁸

Texty jazz rapových skladeb jsou v první řadě velmi pozitivní, často mají také politický a sociální význam a zároveň podporují afro-americkou společnost. Za typická jazz rapová alba jsou považována především *People's Instinctive Travels and the Paths of Rhythm*, *The Low End Theory* od A Tribe Called Quest, *Straight Out the Jungle* od Jungle Brothers a v neposlední řadě *3 Feet High and Rising* a *De La Soul Is Dead* od De La Soul.

¹⁰⁸ WILLIAMS, Justin, A. *The Construction of Jazz Rap as High Art in Hip-Hop Music*. Berkley, 2010. Diplomová práce. University of California.

4. Sampling

Tato kapitola se bude zabývat jedním ze způsobů tvorby hip hopové hudby, jednotlivými příklady samplované hudby a poté nejčastěji používanými samply. Zakončena bude vybranými a také nejznámějšími spolupracemi hip hopových umělců a jazzmanů.

4.1. Co je to sampling?

Sampling (nebo také borrowing) je proces extrahování nahraného zvuku a jeho znovuužití za účelem nahrání nového zvuku. Tato technologie má kořeny již před několika desítkami let. Poprvé byl sampling zmíněn roku 1950 v díle *Musique Concrète* od Pierre Schaeffera. První samplovanou nahrávku vytvořili roku 1956 Dickie Goodman a Bill Buchanan. Jednalo se o skladbu *The Flying Saucer*, jež se skládala z mnoha několikavteřinových úryvků starších skladeb.

4.2. Sampler jako hudební nástroj

Sampler je elektronický hudební nástroj podobný syntetizéru. Slouží k nahrávání již hotových hudebních úryvků či zvuků (samplů). Poté jsou uživatelem tyto samply různými způsoby rozděleny a upravovány. Na základě toho uživatel tvoří novou hudbu. První digitální sampler vynalezl Bruce Haack roku 1967. V té době tento typ sampleru využívalo mnoho hudebníků a populárních hudebních skupin (např. Beatles či Depeche Mode).¹⁰⁹

4.3. Sampling v hip hopové hudbě

Do té doby, než začali DJové a producenti používat první typy samplerů, používali gramofony spolu s mixážními pulty nebo také magnetofony, na kterých si přetáčeli hudbu. Společnosti E-mu Systems a Akai přišly v osmdesátých letech 20. století s novým typem samplerů. Jejich nástupem došlo v historii hip hopové hudby k zásadní změně a převratu. Producenti a beatmakeři si sampler připojili ke gramofonům či k jinému zdroji a jednotlivé hodící se úryvky si nahráli do samotného sampleru. Tyto úryvky se nazývají samply. Samply mohou být buď čistě instrumentální, stejně tak lze vytvořit pouze mluvený sample či „vytáhnout“ z původní skladby pouze

¹⁰⁹ DEMERS, Joanna, *Steal This Music: How Intellectual Property Law Affects Musical Creativity*. Athens, 2006. University of Georgia.

basu, bicí, vokály atd. Poté producent pomocí několika tlačítek, v jejichž paměti je nahraný určitý sample, tvoří hudbu. Je zajímavé, že v mnoha případech vytvoří producent nejprve hudbu a teprve poté raper vymýšlí či přizpůsobuje text. To je typické například pro skupinu Public Enemy.¹¹⁰

Mezi nejčastěji samplované skladby v hip hopu obecně, patří skladba *Impreach the President* od *The Honey Drippers*. Jedná se o funky-soulovou nahrávku, ze které samplovalo mnoho hip hopových umělců od DJ Premiera, přes Prince Paula až po De La Soul. Hip hopoví producenti při samplování také velmi často sází na James Browna. Jeho nejčastěji samplovanou skladbou je *Funky Drummer*, kterou vysamplovali například Public Enemy či Big Daddy Kane. Obecně vždy byli a jsou v hip hopové hudbě nejvíce samplováni právě jazzoví, funkoví či souloví umělci.¹¹¹

Mezi nejčastěji samplované jazzové umělce v hip hopové hudbě patří Bob James (734 samplů), Quincy Jones (303 samplů), Herbie Hancock (282 samplů), Roy Ayers (257 samplů), Grover Washington Jr. (241 samplů), Lou Donaldson (201 samplů), George Benson (176 samplů), Nina Simone (148 samplů), Miles Davis (146 samplů) a Donald Byrd (135 samplů).¹¹²

Co se týče hudby Ahmada Jamala, jeho nejčastěji samplované skladby jsou: *The World Is a Ghetto* (15 samplů), *Misdemeanor* (15 samplů), *Ghetto Child* (12 samplů), *Swahililand* (12 samplů) a *Pastures* (10 samplů).¹¹³

4.4. Šest pravidel samplování

Jelikož se samplování stalo hlavní metodou tvoření hip hopové hudby, zformovalo se časem šest pravidel, jak správně samplovat. Joseph G. Schloss, americký etnomuzikolog, tato pravidla zmínil ve své knize *Making Beats: The Art of Sample Based Hip-Hop*. Na základě mnoha rozhovorů s nejrůznějšími hip hopovými producenty a DJi vyplynulo těchto „šest přikázání“:

- nesamplovat nahrávky, ze kterých už někdo dříve samploval,

¹¹⁰ SEWEL, Amanda. *A Typology of Sampling in Hip-Hop*. Bloomington, 2013. Disertační práce. Indiana University, Musicology Department of the Jacobs School of Music.

¹¹¹ WHOSAMPLED. *The Most 10 Sampled Breakbeats of All Time*. In: *Blogger* [online]. 29.04.2010 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://blog.whosampled.com/2010/04/29/the-10-most-sampled-breakbeats-of-all-time/>.

¹¹² WHOSAMPLED. *Top 10 Most Sampled Jazz Artists of All Time*. In: *Blogger* [online]. 01.04.2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://blog.whosampled.com/2014/04/01/top-10-most-sampled-jazz-artists-of-all-time/>.

¹¹³ WHOSAMPLED. *Ahmad Jamal*. [online] [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Ahmad-Jamal/?sp=1>.

- nesamplovat z ničeho jiného než pouze z vinylových desek,
- nesamplovat z hip hopových nahrávek,
- nesamplovat z desek, které (onen člověk) respektuje,
- nesamplovat z kompilací,
- nesamplovat více než jeden hudební prvek z jednoho vinylu.

Tato pravidla se však dnes již nedodržují.¹¹⁴

¹¹⁴ FERGUSON, Jordan. *J Dilla's Donuts*. Bloomsbury Publishing, 2014.

5. Sampling hudby Ahmada Jamala v hip hopové hudbě

Jak již bylo uvedeno v kapitole „Ahmad Jamal“, u mnoha populárních hip hopových producentů byly Jamalovy skladby velmi oblíbené. V kapitole „Ahmad Jamal a jeho vliv na americkou hip hopovou scénu“ bude podrobněji popsáno a vysvětleno od samotných producentů, z jakého důvodu si vybírali skladby právě od Ahmada Jamala a jaký na ně měla a má jeho hudba vliv.

Samplování piana z nejrůznějších skladeb legendárních jazzových umělců nebylo počátkem devadesátých let 20. století v hip hopové hudbě ničím výjimečným. Jednoduché, několikavteřinové pianové pasáže lze slyšet v několika desítkách, ne-li stovkách hip hopových skladeb. Mezi ty nejvýznamnější, kromě níže zmíněných skladeb, patří ještě například skladba Keep It Real od rapera Jamala, skladba How Nice I Am od skupiny World Renown a mnoho dalších. Není také náhodou, že v opravdu mnoha videoklipech k těmto skladbám sami umělci (ať už producenti či rapeři) tematicky zasedají za piano (například raper Jeru de Damaja ve videoklipu ke skladbě Me Or The Papes nebo Pete Rock ve videoklipu ke skladbě The World Is Yours).¹¹⁵

V následující kapitole bylo vybráno několik nejznámějších hip hopových skladeb, kde byly použity samplý hudby Ahmada Jamala. Záměrně byly zvoleny skladby, které jsou dle několika ukazatelů nejlepšími, v mnoha ohledech nejdůležitějšími nahrávkami v historii hip hopové hudby. Byly zde zařazeny také nepříliš známé skladby, které však mají dle mého názoru velmi melodické a nápadité zpracování samotného samplu. Budou zde tedy krátce rozebrány jak čistě hip hopové East Coast skladby z devadesátých let, tak skladby současné s příměsí soulu a jazzu.

5.1. Charakteristika hip hopových skladeb samplovaných z hudby Ahmada Jamala

Roku 1970 vydal Ahmad Jamal album *The Awakening*. Na tomto albu předvedl Ahmad Jamal především svou virtuozi, smysl pro harmonii a melodii a piano na tomto albu zaujímá přední místo. To je zřejmě ten hlavní důvod, proč si jej pro svou další tvorbu vybírali přední američtí hip hopoví producenti, a to především v devadesátých letech 20. století.

¹¹⁵ WHOSAMPLED. Ahmad Jamal. [online] [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Ahmad-Jamal/?sp=1>.

5.1.1. The Awakening

Gang Starr – Deep Concentration (producent DJ Premier)

The Awakening je skladba pocházející ze stejnojmenného alba od Ahmada Jamala z roku 1970, jež vydalo vydavatelství Impulse. Roku 1989 DJ Premier (člen hip hopového dua Gang Starr) vysamploval tuto skladbu a vznikla tak skladba Deep Concentration. Je zde vysamplována asi třivteřinová klavírová pasáž, stále se opakující po celou dobu skladby. Poznávacím znamením DJ Premiera je kromě na první poslech rozeznatelné melodie také často samplování mluveného slova. V tomto případě se jedná o sample mluveného slova z filmu Wild Style ze scény, kde dva mladíci, říkající si Double Trouble, rapují: *“Here’s a little story that must be told“*.¹¹⁶

Pete Rock and CL Smooth - It’s On You (producent Pete Rock)

Méně výrazně použil roku 1994 producent Pete Rock ve skladbě It’s On You sample ze stejné Jamalovy skladby. Ve skladbě It’s On You spíše producent předvedl svůj cit pro nápadné bicí a použil zde, pro něj velmi typický, sample saxofonu. Ze skladby The Awakening použil Pete Rock čtyřvteřinový sample piana, který souměrně rozložil po celou délku skladby.¹¹⁷

Shadez of Brooklyn – Change (producent Mr. Walt)

Producent Mr. Walt šestivteřinový úryvek ze skladby The Awakening využil poněkud kreativněji. Skladbu Change z roku 1996, interpretovanou skupinou Shadez of Brooklyn, doplnil lehce znějící basou, pravidelnými scratchy a vysamplovaným mluveným slovem: *“Don’t stop frontin’, use your head“*.¹¹⁸

V kapitole „Vliv Ahmada Jamala na americkou hip hopovou scénu“ byl Mr. Walt dotazován na téma Ahmad Jamal, samplování a jiné.

5.1.2. I Love Music

Nas – The World Is Yours (producent Pete Rock)

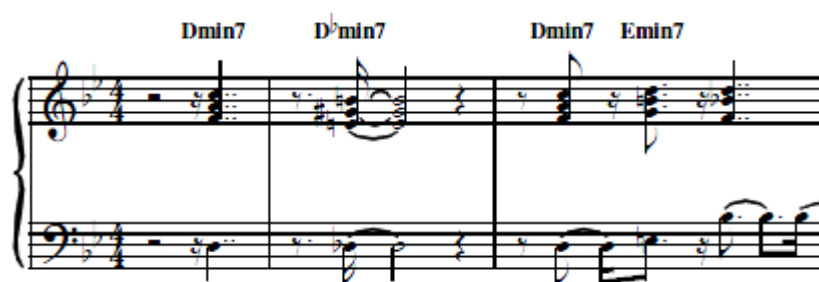
Skladbu The World Is Yours nahrál rapper Nas teprve ve svých dvaceti letech, tedy roku 1994. Beatu se ujal opět producent Pete Rock, který z Jamalovy skladby

¹¹⁶ M1989.DJ Premier in Deep Concentration. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Gang-Starr/DJ-Premier-in-Deep-Concentration/>.

¹¹⁷ M1989. It’s on You. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Pete-Rock-%26-C.L.-Smooth/It%27s-on-You/>.

¹¹⁸ STAMINA, Physical. Change. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Shadez-of-Brooklyn/Change/>.

I Love Music vyjmul sedmivteřinový pianový sample, který rozdělil napůl. Tyto dvě vzniklé části navzájem prohodil. Z další skladby It's Yours od legendárního T La Rocka, vysamploval mluvené slovo: "It's yours". To vše spolu s nekompromisní lyrikou o nevyřešených kriminálních činech často z prostředí mafie v podání Nasovy hladké flow,¹¹⁹ činí ze skladby The World Is Yours nenahraditelnou east coastovou hip hopovou klasiku devadesátých let.¹²⁰ Níže je doplněna ukázka základního samplu.

Obrázek 1: Ukázka samplu ze skladby The World Is Yours.¹²¹

Jeru The Damaja - Me or the Papes (producent DJ Premier)

Me Or The Papes z roku 1996 vytvořil opět DJ Premier. Ten ze skladby I Love Music vysamploval podstatně kratší úryvek než v předešlých skladbách a výsledek poté protnul pravidelnými pomlčkami tak, že sample je od Jamalova originálu téměř k nepoznání.¹²²

Miles Bonny – Yes I Do

Se jménem Miles Bonny je spojeno jeho rodné město, New Jersey. Právě z tohoto důvodu a také kvůli tomu, že skladba Yes I Do byla nahrána až v roce 2007, má skladba naprosto odlišný nádech než předešlé, výhradně new yorské skladby. Je vysamplovaná z krátké, pianové pasáže ze skladby I Love Music. Ve finále se ale nejedná o čistě hip hopovou skladbu, nýbrž o neo soulovou skladbu s jazzovým nádechem. Miles Bonny, coby trumpetista, skladatel, producent a DJ, nahrává v současné době u německé společnosti Melting Pot Music. V kapitole „Vliv Ahmada

¹¹⁹ Označení osobitého stylu a způsobu rapování.

¹²⁰ M1989. The World Is Yours. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Nas/The-World-Is-Yours/>.

¹²¹ WEEBLY. Sheet Music. *Virtuallysmoothpiano.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.virtuallysmoothpiano.com/sheet-music.html>.

¹²² CRATEDIGGAH. Me or the Papes. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Jeru-the-Damaja/Me-or-the-Papes/>.

Jamala na americkou hip hopovou scénu“ prozradil, co pro něj znamená jméno Ahmad Jamal a nakolik ho Jamalova hudba ovlivňuje.¹²³

5.1.3. Dolphin Dance

Common – Resurrection (producent No I.D.)

Chicagský rapper Common (dříve známý pod pseudonymem Common Sense), vydal roku 1994 album *Resurrection*. Deska v té době sklídila velký úspěch, ale také kritiku kvůli lyrice textů, jež často obsahovaly dvojí významy a útočily na mainstream. Album *Resurrection*, jež produkoval beatmaker No I.D., patří mezi americké hip hopové klasiky devadesátých let. Stejnomená skladba Resurrection vznikla díky samplu ze skladby Dolphin Dance, přičemž šestivteřinový pianový úsek doplnil No I.D. o pravidelné scratche i mluvené slovo „Resurrection“.¹²⁴

Large Professor – Big Willie

Large Professor, jeden z mála hip hopových umělců, který je MC a zároveň i beatmakerem, složil roku 2009 skladbu Big Willie. Základem je opět sample ze skladby Dolphin Dance. Vysamploval jednoduchý, trilkový, pianový úryvek znějící po celou dobu skladby a doplnil ho o basu a bicí. V refrénu se ve skladbě kromě toho objeví i zvuk trubky.¹²⁵

5.1.4. You're My Everything

All Natural – Renaissance (producent J Rawls)

Producent J Rawls vysamploval ze skladby You're My Everything klavírní pasáž a také její obdobu v tečkovaném rytmu. Z toho vytvořil základ skladby Renaissance, interpretované skupinou All Natural roku 2001. Jedná se tak už o období poslední hip hopové dekády, i přesto lze však lehce uvěřit, že by skladba mohla bez problémů zapadnout do devadesátých let.¹²⁶

¹²³ MILES BONNY. [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://milesbonny.com/who-is-miles-bonny/>.

¹²⁴ CRAIG.BRYANSMITH. Resurrection. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Common/Resurrection/>.

¹²⁵ AZHAR. Big Willie. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Large-Professor/Big-Willie/>.

¹²⁶ MATHIEUSHOEGAZER. Renaissance. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/All-Natural/Renaissance/>.

5.1.5. Jamal Plays Jamal (1974) - Swahililand

De la soul – Stakes Is High (producent J Dilla)

Skupina De La Soul, jedna z nejstarších doposud existujících hip hopových formací, patří mezi přední představitele Jazz Rapu. Skladba Stakes Is High pochází ze stejnojmenného alba, jež bylo vydáno roku 1996. Na produkci se podílela nejvíce sama skupina spolu s legendárním beatmakerem J Dillou, který je současně také autorem skladby Stakes Is High.

Sample výjmul J Dilla ze skladby Swahililand, pocházející z alba *Jamal Plays Jamal*. Toto album z roku 1974 se poněkud liší od alba *The Awakening*. Zde vsadil Ahmad Jamal na lehké experimentování s nástroji. Album má vážnější výraz a piano zde už nemá tu hlavní roli. To je také jeden z důvodů, proč si skladby z tohoto alba vybírali hip hopoví producenti jen zřídka. J Dilla vysamploval téměř závěrečnou, výraznou pasáž piana spolu s žestěmi a tuto smyčku doplnil o jeho typické a na první poslech rozeznatelné bicí. Dalším samplem ve skladbě Stakes Is High je sample ze skladby Mind Power od James Browna. Zde se jedná o samplování mluveného slova „Vibe“.¹²⁷ Níže je doplněna ukázka základního samplu.

Obrázek 2: Ukázka samplu ze skladby Stakes Is High.¹²⁸

5.1.6. Jamalca (1974) – Misdemeanor

Gang Starr – Soliloquy of Chaos (producent DJ Premier)

Album *Jamalca* z roku 1974 od Ahmada Jamala, jež je považováno za převratové, oslovilo nejen striktně jazzové fanoušky, ale také širokou veřejnost. Opět se jedná o album, kde je největší prostor věnován smyčcům a žest'ovým nástrojům. Piano je zde pouze jako doprovodný nástroj s občasnými sóly. Roku 1992 DJ Premier vysamploval úplný začátek skladby Misdemeanor. Samplu dominují žestě a celou

¹²⁷ WILL90. Stakes Is High. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/De-La-Soul/Stakes-Is-High/>.

¹²⁸ WEEBLY. Sheet Music. *Virtuallysmoothpiano.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.virtuallysmoothpiano.com/sheet-music.html>.

třívteřinovou smyčku doplňuje v refrénu sample mluveného slova „*Chaos*“ ze skladby *Strictly Business* od skupiny EPMD. Guru s DJ Premierem tak vytvořili další na první poslech rozeznatelný hit, svým zvukem velmi typický pro Gang Starr.¹²⁹

Black Moon feat. Smiff-n-Wessun – Black Smiff-n-Wessun (producent DJ Evil Dee)

Stejnou skladbu využil také o rok později DJ Evil Dee, přední producent new yorské hip hopové skupiny Black Moon. Skladba Black Smif-n-Wessun pochází z alba *Enta da stage*, jež je velmi ceněno, ale také přehlíženo, z důvodu úspěchu ostatních, v té době velmi populárních hip hopových alb (například Nas - *Illmatic*, Wu-Tang Clan – *36 Chambers* či Notorious B.I.G – *Ready To Die*). DJ Evil Dee zde vysamploval stejný úsek ze skladby *Misdemeanor* jako DJ Premier ve skladbě *Soliloquy of Chaos*, avšak podstatně kratší. Doplnil ho o scratche a výrazné bicí. Celý sample, kterému dominují smyčky, rozdělil na dvě poloviny a střídavě tyto 2 části rozložil po celou délku skladby. Na skladbě se také spolupodílela skupina Smif-n-Wessun.¹³⁰

5.2. Vliv Ahmada Jamala na americkou hip hopovou scénu

Po zmínění a rozboru výše uvedených skladeb byli vyzpovídáni dva američtí producenti, Miles Bonny a Mr. Walt, a také český DJ a producent, DJ Richard. Na základě šesti krátkých otázek bylo zjištěno, jak Ahmad Jamal ovlivnil a ovlivňuje hip hopovou scénu.

Miles Bonny

Miles Bonny je současný hudební představitel a umělec na rozhraní několika hudebních stylů: hip hop, nu-soul, jazz a blues. Je nejmladším z dotazovaných producentů a na hudební scéně působí teprve od roku 2000. Jeho hudba je však již dnes velmi ceněna, ať už v jeho inspiraci u starších hudebních stylů či pro jeho virtuózní hru na trubku.¹³¹

¹²⁹ KINGRIZLAA. Soliloquy of Chaos. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Gang-Starr/Soliloquy-of-Chaos/>.

¹³⁰ EVIL_TWIN. Black Smif-n-Wessun. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Black-Moon/Black-Smif-n-Wessun/>.

¹³¹ MILES BONNY. [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://milesbonny.com/who-is-miles-bonny/>.

Mr. Walt

Mr. Walt je uznávaný americký producent a DJ. Je také autorem beatu k již zmiňované skladbě Change, který složil pro skupinu Shadex of Brooklyn. Na hip hopové scéně se pohybuje již od roku 1992 a je mimo jiné členem hip hopové formace Boot Camp Click.

Zároveň je předním DJem producerského dua Da Beatminerz, v němž působí se svým bratrem. Mr. Walt byl k rozhovoru vybrán, protože je již zaběhnutou postavou americké hip hopové scény. Jeho odpovědi v rozhovoru o Ahmadu Jamalovi byly sice stručné, avšak naprosto výstižné.¹³²

DJ Richard

DJ Richard je legenda české hip hopové scény a bývalý DJ české hip hopové skupiny PSH. Stál na počátku zrodu hip hopové kultury u nás. Kromě hip hopové hudby však nepohrdne poslechem kvalitního jazzu, například v podání Johna Cotranea, McCoy Tynera nebo Joe Hendersona. Velmi osobní vztah má také k hudbě Gill-Scott Herona. DJ Richard, coby odborník nejen na téma hip hop, jazz, sampling, digging či islám, odpověděl na otázky týkající se hudby Ahmada Jamala. Pro rozhovor byl DJ Richard vybrán z toho důvodu, že je jedním z mála lidí v Česku, který má takovéto znalosti. Shledala jsem také rozhovor s českým představitelem hip hopové kultury jako zajímavou zkušenost. Jeho reakce na otázky byly pohotové a odpovědi vyčerpávající.¹³³

První věcí, jež je z rozhovoru patrná, je ta, že hip hopoví umělci se poprvé se jménem Ahmad Jamal setkali v době, kdy se začali více zajímat o jazzovou hudbu. Producent Miles Bonny však jeho jméno zaznamenal již dříve, když byl v pubertě. Oproti tomu DJ Richard zaregistroval Ahmada Jamala na přelomu let 1999 a 2000 a jeho hudba ho zaujala natolik, že ji poté už cíleně vyhledával.

Dále se téměř všichni tři dotazovaní producenti navzájem shodli, že hudba Ahmada Jamala není příliš náročná na poslech. Jak uvedl DJ Richard: „*Melodie nebo skladba, kde je výrazné téma, to je důležitá složka, která mnoho lidí může právě k jazzu přivést*“. Dle Miles Bonnyho je hudba Ahmada Jamala nadčasová, jelikož podobné melodie s přidáním basové linky lze slyšet i v dnešním, moderním kontextu.

¹³² BEATMINERZ RADIO. [online] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.beatminerzradio.com/about/>.

¹³³ MECCA AUDIO. In: *Blogger* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://meccaaudio.blogspot.cz/>.

Z odpovědí je také velmi zřejmé, že hudba Ahmada Jamala naprosto bez debat ovlivnila samplování v hip hopové hudbě. A když už je jakákoli Jamalova skladba použita jako hip hopový sample, jedná se ve finále vždy o velmi kvalitní nahrávku, jak zmínil v rozhovoru například Mr. Walt. Dle DJ Richarda je proces ovlivňování se v hudbě nekonečný, jelikož tak, jak hudba Ahmada Jamala ovlivňuje hiphopové umělce, se Jamal nechává inspirovat ve starší černošské hudbě. Rap je tedy dle DJ Richarda další etapou jazzu a soulu ve 21. století.

Na Ahmadu Jamalovi je již při prvním poslechu znát jeho výjimečnost. Mr. Walt má na hudbě Ahmada Jamala rád její dramatičnost a pokaždé, když má náladu na jazz s perfektními pianovými pasážemi, volí jediné jeho. Dle Miles Bonnyho stojí za Jamalovou jedinečností jeho aranžmá se skvělou melodií. Stejný názor zastává také DJ Richard, který navíc velmi oceňuje, jak umí Ahmad Jamal kombinovat tradiční jazzové nástroje se smyčcovými nástroji.

Je zajímavé, že na otázku, zda je Ahmad Jamal podceňovaným umělcem odpověděli producenti odlišně. Například Mr. Walt se k této otázce vyjádřil následovně: *„Když se mluví o nejlepších jazzových pianistech, není Ahmad Jamal nikdy zmíněn“*. Miles Bonny tvrdí, že Ahmad Jamal není podceněným umělcem, jen není možná tak známý, jak by si zasloužil. Dle DJ Richarda je podceňovaným uměním samotný jazz a jazzoví hudebníci. K Ahmadu Jamalovi konkrétně uvedl, že jeho problémem by mohla být jeho „sterilita“, jež může z jeho desek na posluchače působit. Také například oproti Monkovi či Coltraneovi byl Ahmad Jamal vždy více politicky korektní a neměl tolik vyhraněný styl.

DJ Richardovi jsem na závěr položila otázku, zda islám nějak ovlivňuje Jamalovu tvorbu. Islám se v jeho hudbě objevuje jen zřídka. Například ve skladbě After Fajr (fajr znamená arabsky „ranní modlitba“). Poté je například u skladby One poznámka „Ahad“, což odkazuje na islámský monoteismus, který tvoří hlavní teologické východisko (uctívání pouze jediného Boha).

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, proč si američtí hip hopoví producenti vybírali pro svou tvorbu hudbu Ahmada Jamala. Na základě detailního prostudování odborné české, ale převážně zahraniční literatury jsem vystihla ty nejpodstatnější informace o Ahmadu Jamalovi, o hip hopu a samplování. Po podrobném poslechu hudby Ahmada Jamala a nejzásadnějších hip hopových skladeb jsem sepsala šest krátkých otázek a ty se rozhodla položit hip hopovým producentům, kteří jakýmkoli způsobem vysamplovali hudbu Ahmada Jamala. Rozhovor jsem vedla s dvěma americkými producenty, s Miles Bonnym a Mr. Waltem, a také s jedním českým producentem, DJ Richardem. Díky jejich odpovědím jsem zjistila následující informace:

Při vyhledávání jazzových skladeb nelze hudbu Ahmada Jamala přehlédnout. Jeho skladby jsou melodické, pianové pasáže velmi nápadité. Proto je jeho hudba lehce zapamatovatelná a stává se tak rychle oblíbenou. Je tedy zajímavá jak pro hip hopové producenty a jazzové fanoušky, tak i pro příznivce jiných hudebních stylů.

Dotazovaní producenti také uvedli, že způsob hry Ahmada Jamala je velmi dramatický. Jeho hudba je tak výjimečná, že dokáže ihned po prvním poslechu přimět posluchače, aby tuto hudbu již cíleně vyhledávali. Především díky Jamalovu projevu a stylu hry na klavír si hip hopoví producenti vybírali jeho hudbu pro další zpracování. Takovýto styl hudby byl v devadesátých letech 20. století v hip hopové hudbě velmi populární mezi producenty. V tomto období vznikalo nespočet hip hopových skladeb se základním samplem klavíru z jazzové skladby.

Hudba Ahmada Jamala měla a má na hip hop opravdu značný vliv. Jelikož kdyby nebylo jeho skladeb, nikdy by nevznikly velmi zásadní hip hopové nahrávky (především Nas – The World Is Yours a De La Soul – Stakes Is High), které se podílely na rozkvětu hip hopové kultury. Na závěr lze říci, že Ahmad Jamal se svou hudbou podílel na rozvoji hip hopové hudby, aniž by to byl jeho původní záměr. Jeho hudba nese důležité sdělení nejen pro hip hopové producenty, ale také pro ostatní hudební styly.

Zpracování tohoto tématu pro mě bylo velmi inspirativní a obohatilo mé dosavadní znalosti.

Shrnutí

Tato bakalářská práce pojednává o Ahmadu Jamalovi, významném jazzovém umělci. Je členěna na čtyři hlavní části. V první části jsou zmíněny nejdůležitější životní okamžiky Ahmada Jamala, jeho styl hry a osobnost. Dále jsou zde zmíněny zajímavosti z jeho života a odkaz hudebnímu světu. Druhá část je věnována tématu Hip hop. Je zde uvedeno rozdělení hip hopové kultury na hlavní elementy, historie hip hopové kultury a poté druhy hip hopové hudby. Třetí část pojednává o samplech, samplování jazzu obecně a samplování hudby Ahmada Jamala. V poslední, čtvrté části je charakterizováno několik hip hopových skladeb, samplovaných z hudby Ahmada Jamala a poté jsou zde vyzpovídáni dva američtí producenti a jeden český producent, na základě čehož bylo zjištěno, jaký vliv má hudba Ahmada Jamala na americkou hip hopovou scénu.

Summary

The bachelor thesis is dedicated to significant jazz artist called Ahmad Jamal. The thesis is divided into four main parts. The first part describes the personality of Ahmad Jamal, his music style and last but not least the most important moments of his life. Furthermore, remarkable events of his life according with his music legacy are also mentioned. The second part of this bachelor thesis is dedicated to Hip Hop as a music culture. It contains the division of hip hop culture to principal elements; i.e. the history of it and types of hip hop music. The third part is focused on samplers, sampling of jazz music and sampling of Jamal's music in general. The last part of this bachelor thesis is dedicated to the analysis of hip hop musical compositions, sampled from Jamal's repertory. Thesis also includes an interview with two American producers and one Czech producer. The main objective of this bachelor thesis is to find out to what extent Jamal's music influences the American hip hop scene.

Zusammenfassung

Diese Diplomarbeit beschäftigt sich mit Ahmad Jamal, der wichtige Jazzkünstler. Es ist in vier Hauptteile gegliedert. Im ersten Teil geht es um die wichtigsten Momente Ahmad Jamal, seine Spielweise und die Persönlichkeit. Zudem erörtert er die Attraktionen von seinem Leben und Vermächtnis der Musikwelt. Der zweite Teil ist mit Hip Hop gewidmet. Es gibt eine Aufschlüsselung der HipHop-Kultur über die Hauptelemente der Geschichte Hip-Hop-Kultur, und dann die anderen Hip-Hop-Musik. Der dritte Teil beschäftigt sich mit dem Sampler Sampling Jazz im Allgemeinen und Probenahme Musik Ahmad Jamal. Im vierten und letzten Teil wird durch mehrere Hip-Hop Lieder, Musik von Ahmad Jamal abgetastet, und dann gibt es zwei gestand amerikanischen Hersteller und ein tschechischer Hersteller, auf deren Grundlage wurde festgestellt, den Einfluss der Musik von Ahmad Jamal bei der amerikanischen Hip-Hop-Szene.

Anotace

Jméno a příjmení autora: Marta Chludilová

Katedra a fakulta: Katedra muzikologie, FF UP v Olomouci

Název práce: Ahmad Jamal a jeho vliv na americkou hip hopovou scénu

Vedoucí práce: Mgr. Jan Přibil

Počet znaků: 92 471

Počet stran: 46

Počet příloh: 8

Počet titulů použité literatury: 16

Klíčová slova: Ahmad Jamal, Jazz, Hip hop, Jazz Rap, Sampling.

Charakteristika práce: Tato bakalářská práce pojednává o Ahmadu Jamalovi, významném jazzovém umělci. Je členěna na čtyři hlavní části. V první části jsou zmíněny nejdůležitější životní okamžiky Ahmada Jamala, jeho styl hry a osobnost. Dále jsou zde zmíněny zajímavosti z jeho života a odkaz hudebnímu světu. Druhá část je věnována tématu Hip hop. Je zde uvedeno rozdělení hip hopové kultury na hlavní elementy, historie hip hopové kultury a poté druhy hip hopové hudby. Třetí část pojednává o samplerech, samplování jazzu obecně a samplování hudby Ahmada Jamala. V poslední, čtvrté části je charakterizováno několik hip hopových skladeb, samplovaných z hudby Ahmada Jamala a poté jsou zde vyzpovídáni dva američtí producenti a jeden český producent, na základě čehož bylo zjištěno, jaký vliv má hudba Ahmada Jamala na americkou hip hopovou scénu.

Prameny a literatura

Tištěné zdroje

BERENDT, Joachim-Ernst. *The Jazz Book: From Ragtime to Fusion and Beyond*. Lawrence Hill Books, 1992.

BOGDANOV, V., C. Woodstra, S.T. Erlewine. *All Music Guide to Jazz: The Definitive Guide to Jazz Music*. Backbrat Books, 2002.

DAVIS, Miles a Quincy TROUPE. *Miles*. Praha: Plus, 2011.

DEMERS, Joanna, *Steal This Music: How Intellectual Property Law Affects Musical Creativity*. Athens, 2006. University of Georgia.

DORUŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzových proměn*. Praha: Torst, 2010.

DORUŽKA, P., Z. HEŘMÁNEK, J. KOMÁNKOVÁ a P. KONRÁDOVÁ. *Beaty bigbeaty breakbeaty: Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a, 1998.

FEATHER, L. Pittsburgh Jazz Festival Swings Into Town. *Pittsburgh Courier Entertainer*, 1986.

FERGUSON, Jordan. *J Dilla's Donuts*. Bloomsbury Publishing, 2014.

FORDHAM, John. *Jazz*. Praha: Slovart, 2000.

GEORGE, Nelson. *Hip hop America*. London: Penguin Books Ltd, 1998.

HESS, Mickey. *Hip hop in America: A regional Guide, vol. 1 of East Coast And West Coast*. Santa Barbara: Greenwood Press, 2010.

JÍROVÁ, Olga. *Hip hop in American Culture*. Olomouc, 2012. Bakalářská práce. Filozofická fakulta. Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra anglistiky a amerikanistiky.

PRICE, Emmett G.III. *Hip hop Culture*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2006.

SEWEL, Amanda. *A Typology of Sampling in Hip-Hop*. Bloomington, 2013. Disertační práce. Indiana University, Musicology Department of the Jacobs School of Music.

VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: Radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. Praha: Bigboss, 2010.

WILLIAMS, Justin, A. *The Construction of Jazz Rap as High Art in Hip-Hop Music*. Berkley, 2010. Diplomová práce. University of California.

Elektronické zdroje

40 years of Hip Hop by KRS-One. In: *Youtube* [online]. 06.09.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=REpSdgORU5A>. Kanál uživatele BreekpuntKanaal.

Afrika Bambaataa's Vinyl Collection – Crate Diggers. In: *Youtube* [online]. 13.08.2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZyZTUoIzqmo>. Kanál uživatele Fuse.

AHMAD JAMAL. *Ahmad Jamal: The Critics Speak* [online]. Ahmad Jamal, ©2015 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.ahmadjamal.info/>.

Ahmad Jamal. Ahmad's Bio. *Www.ahmadjamal.net* [online]. ©2012 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.ahmadjamal.net/Ahmad_Jamal_bio.html.

Ahmad Jamal. Reviews and Press Coverage. *Www.ahmadjamal.net* [online]. ©2012 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.ahmadjamal.net/reviewdetail.html?reviewid=4&artistid=1>.

Ahmad Jamal – Interview – „American Classical Music“. In: *Youtube* [online]. 27.04.2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://youtu.be/2GvQn7LS4eY>. Kanál uživatele underyourkindvd.

Ahmad Jamal interview. In: *Vimeo* [online]. 13.05.2010 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://vimeo.com/11706950>. Kanál uživatele underyourskin.

AZHAR. Big Willie. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Large-Professor/Big-Willie/>.

BEATMINERZ RADIO. [online] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.beatminerzradio.com/about/>.

BFFF. 9th Wonder Bio. *9thwonder.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.9thwonder.com/9th-wonder-bio.html>.

BrainyQuote. Ahmad Jamal Quoets. *Brainyquote.com* [online]. ©2001-2015 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.brainyquote.com/quotes/authors/a/ahmad_jamal.html#pJkqJyRAJ7R5j5bH.99.

CRAIG.BRYANSMITH. Resurrection. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Common/Resurrection/>.

CRATEDIGGAH. Me or the Papes. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Jeru-the-Damaja/Me-or-the-Papes/>.

DICTIONARY. Hip-hop. *Dictionary.com* [online]. © 2015 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://dictionary.reference.com/browse/hip-hop>

- DISCOGS, Ahmad Jamal Discography. [online] [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.discogs.com/artist/164253-Ahmad-Jamal>
- EVIL_TWIN. Black Smif-n-Wessun. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Black-Moon/Black-Smif-n-Wessun/>.
- FERGUSON, Jordan. *J Dilla's Donuts*. Bloomsbury Publishing, 2014.
M1989.DJ Premier in Deep Concentration. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Gang-Starr/DJ-Premier-in-Deep-Concentration/>.
- Founding Fathers narrated by Chuck D. In: *Youtube* [online]. 07.04.2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1G13bR0B0-8>. Kanál uživatele Founding Fathers.
- HRABALIK, Petr. Rap a hip hopová kultura. In: *Ceskatelevize* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/rap-hip-hop/clanky/138-rap-a-hip-hopova-kultura/>
- JAZZ. Jamal, Ahmad. *Jazz.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.jazz.com/encyclopedia/jamal-ahmad>.
- KINGRIZLAA. Soliloquy of Chaos. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Gang-Starr/Soliloquy-of-Chaos/>.
- KLOPUS, Joe. Ahmad Jamal is a practicing, practicing, practicing piano player. In: *PopMatters* [online]. Jan 22, 2008, [cit 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.popmatters.com/article/ahmad-jamal-is-a-practicing-practicing-practicing-piano-player/>.
- Lecture: Chuck D (Barcelona 2008). In: *Vimeo* [online]. 06.09.2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://vimeo.com/28689633>. Kanál uživatele Red Bull Music Academy.
- M1989. It's on You. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Pete-Rock-%26-C.L.-Smooth/It%27s-on-You/>.
- M1989. The World Is Yours. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Nas/The-World-Is-Yours/>.
- MACARTHUR, Paul J. Ahmad Jamal Interview. In: Hal Galper [online]. 23.03.2000 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.halgalper.com/interviews-2/ahmad-jamal-interview/>.
- MATHIEUSHOEGAZER. Renaissance. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/All-Natural/Renaissance/>.
- MECCA AUDIO. In: *Blogger* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://meccaaudio.blogspot.cz/>.

MILES BONNY. [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://milesbonny.com/who-is-miles-bonny/>.

MUSLIM NAMES IN JAZZ. Fitzgera. *Jazzdiscography.com* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.jazzdiscography.com/fitzgera/muslim.htm>

MYERS, Marc. A New Architecture for Jazz. *Inflow: The Wall Street Journal* [online]. 2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.wsj.com/articles/SB10001424127887324492604579082994292232418>.

NEA JAZZ MASTERS. Honors. *Arts.gov* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://arts.gov/honors/jazz/ahmad-jamal>

STAMINA, Physical. Change. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Shadez-of-Brooklyn/Change/>.

Strictly vinyl. In: *Facebook* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/strictlyvinyl>.

WEBB, Rory D. Ahmad Jamal recalls the Pittsburgh of his youth – and addresses how the city treats jazz today. *Pittsburgh City Paper* [online]. 18.09.2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.pghcitypaper.com/pittsburgh/ahmad-jamal-recalls-the-pittsburgh-of-his-youth-and-addresses-how-the-city-treats-jazz-today/Content?oid=1692939>.

WEEBLY. Sheet Music. *Virtuallysmoothpiano.com* [online]. ©2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.virtuallysmoothpiano.com/sheet-music.html>.

WEISS, Jeff. The 50 Greatest Producers of All-Time #50-1. In: *Passion of the Weiss* [online]. Nov 9, 2011, [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.passionweiss.com/2011/11/09/the-50-greatest-producers-of-all-time>.

WHOSAMPLED. Ahmad Jamal. [online] [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/Ahmad-Jamal/?sp=1>.

WHOSAMPLED. The Most 10 Sampled Breakbeats of All Time. In: *Blogger* [online]. 29.04.2010 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://blog.whosampled.com/2010/04/29/the-10-most-sampled-breakbeats-of-all-time/>.

WHOSAMPLED. Top 10 Most Sampled Jazz Artists of All Time. In: *Blogger* [online]. 01.04.2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://blog.whosampled.com/2014/04/01/top-10-most-sampled-jazz-artists-of-all-time/>.

WILL90. Stakes Is High. In: *Whosampled* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.whosampled.com/De-La-Soul/Stakes-Is-High/>.

YO! MTV Raps – Episode 1. In: *Youtube* [online]. 26.02.2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=AwxEUg6VCWM>. Kanál uživatele alexjackswing2.

Ostatní zdroje

Beats, Rhymes & Life – The Travels of A Tribe Called Quest [film]. Režie RAPAPORT, Michael. USA, 2011.

Boys N the Hood. [film]. Režie SINGLETON, John. USA, 1991.

Dave Chapelle's Block Party. [film]. Režie GONDRY, Michel. USA, 2005.

Do the Roght Thing. [film]. Režie LEE, Spike. USA, 1989.

Freestyle: The Art of Rhyme. [film]. USA, 2000.

J Dilla Jay Dee Donuts 2006, [LP]. Los Angeles: Stones Throw Records, 2006.

Rhyme and reason. [film]. Režie SPIRER, Peter. USA, 1997.

Something from Nothing – The Art of Rap. [film]. Režie BAYBUTT, Andy. USA, 2012.

Style Wars. [film]. Režie CHALFANT, Henry. USA, 1983.

Wild Style. [film]. Režie AHEARN, Charlie. USA, 1983.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Ukázka samplu ze skladby <i>The World Is Yours</i>	36
Obrázek 2: Ukázka samplu ze skladby <i>Stakes Is High</i>	38

Přílohy

Příloha č. 1

Rozhovor s Miles Bonnym (emailová konverzace)

1) When did you first get in contact with the name Ahmad Jamal?

Miles Bonny: In my teens I heard of his name. In my twenties I met fans of his and listened to the music more. One of my early music collaborators in Kansas City was named Jamal after him. His mother Necia very much appreciated his music.

2) How much did Ahmad Jamal's music influence you?

Miles Bonny: I love the arrangements, the chords, the melodies. His music says something cohesive and comprehensive.

3) There are a lot of jazz musicians, there are also a lot of samples from their music, but is there anything special / exceptional on Ahmad Jamal's music?

Miles Bonny: It contains many complete ideas that may lend itself to reinterpretation when more prominent beats and thickening with basslines to be heard in a modern context.

4) Do you think Ahmad Jamal is an underrated musician?

Miles Bonny: I don't believe he is underrated, but is definitely not as well known as would be nice for him you be. I'm a believer in sharing great lesser known music with the masses.

5) How much did Ahmad Jamal influence hip hop music and sampling in your opinion?

Miles Bonny: I'm not sure.

6) How often do you listen to jazz? What artists are your favourite?

Miles Bonny: I listen to jazz early every day. I love Mingus, Monk, Hancock, Evans, Coltrane, Hargrove, and more. Ahmad is wonderful and I'm glad he has continued to share his music in his later years.

Překlad rozhovoru s Miles Bonnym

1) Kdy jste se poprvé dostal do kontaktu se jménem Ahmad Jamal?

Miles Bonny: Jeho jméno jsem poprvé slyšel někdy v pubertě. Ve svých dvaceti letech jsem potkal jeho fanoušky a začal jeho hudbu více poslouchat. Jeden z mých předešlých hudebních kolegů z Kansas City se jmenoval Jamal právě po Ahmadu Jamalovi, jeho matka Necia Jamalovu hudbu velmi oceňovala.

2) Jak moc Vás ovlivnila hudba Ahmada Jamala?

Miles Bonny: Líbí se mi jeho aranžmá, akordy a melodie. Jeho hudba říká něco soudržného a úplného.

3) Je mnoho jazzových umělců a také mnoho samplů z jejich hudby. Je však něco speciálního/ výjimečného na hudbě Ahmada Jamala?

Miles Bonny: Obsahuje mnoho úplných, již hotových myšlenek, hodících se k reinterpretaci mnoha předních beatů, jež s přidáním basové linky mohou být slyšeny v dnešním, moderním kontextu.

4) Myslíte si, že je Ahmad Jamal podceňovaným umělcem?

Miles Bonny: Nevěřím tomu, že je podceněn, ale určitě není tak dobře známý, jako by si zasloužil. Jsem zastáncem šíření méně známé hudby mezi co nejvíce lidí.

5) Jak moc dle Vašeho názoru ovlivnil Ahmad Jamal hip hop a samplování?

Miles Bonny: To nemohu posoudit.

6) Jak často posloucháte jazz a jaké jazzové umělce máte nejradši?

Miles Bonny: Jazz poslouchám každý den. Zbožňuji Mignuse, Monka, Hancocka, Evanse, Coltrane, Hargrovea a další. Ahmada Jamal je úžasný a jsem rád, že i v současnosti nadále pokračuje v tvorbě své hudby.

Příloha č. 2

Rozhovor s Mr. Waltem (emailová konverzace)

1) When did you first get in contact with the name Ahmad Jamal?

Mr. Walt: Along w/ getting' the knowledge of jazz, I stumbled on Mr. Jamal. A great musician.

2) How much did Ahmad Jamal's music influence you?

Mr. Walt: When I'm in the mood for a piano "fix", he's the guy for the job.

3) There are a lot of jazz musicians, there are also a lot of samples from their music, but is there anything special / exceptional on Ahmad Jamal's music?

Mr. Walt: Just the sound he creates and the way he plays. Very dramatic.

4) Do you think Ahmad Jamal is an underrated musician?

Mr. Walt: Very. When you speak of great jazz pianists, his name is never mentioned.

5) How much did Ahmad Jamal influence hip hop music and sampling in your opinion?

Mr. Walt: A lot. "Stakes Is High (De La Soul)", "Compton (The Game)", Change (Shadez of Brooklyn)". The list goes on. And these are great songs.

6) How often do you listen to jazz? What artists are your favourite?

Mr. Walt: Every chance I get. Too numerous to mention.

Překlad rozhovoru s Mr. Waltem

1) Kdy jste se poprvé dostal do kontaktu se jménem Ahmad Jamal?

Mr. Walt: Na Ahmada Jamala jsem narazil, když jsem začínal poznávat jazz. Je to skvělý muzikant.

2) Jak moc Vás ovlivnila hudba Ahmada Jamala?

Mr. Walt: Když mám náladu na „pořádnou dávku piana“, Ahmad Jamal je to právě ořechové.

3) Je mnoho jazzových umělců a také mnoho samplů z jejich hudby. Je však něco speciálního/ výjimečného na hudbě Ahmada Jamla?

Mr. Walt: Je to jeho styl, kterým tvoří hudbu a způsob jeho hry. Velmi dramatická.

4) Myslíte si, že je Ahmad Jamal podceňovaným umělcem?

Mr. Walt: Jednoznačně. Když se mluví o nejlepších jazzových pianistech, není Ahmad Jamal nikdy zmíněn.

5) Jak moc dle Vašeho názoru ovlivnil Ahmad Jamal hip hop a samplování?

Mr. Walt: Hodně. *Stakes Is High* (De La Soul), *Compton* (The Game), *Change* (Shadez of Brooklyn) a seznam dál pokračuje. Jsou to naprosto skvělé skladby.

6) Jak často posloucháte jazz a jaké jazzové umělce máte nejradši?

Mr. Walt: Kdykoli mám šanci. Jmen je až příliš moc.

Příloha č. 3

Rozhovor s DJ Richardem (emailová konverzace)

1) *Kdy jste se poprvé setkal se jménem Ahmad Jamal?*

DJ Richard: Asi na přelomu let 1999 a 2000 jsem poprvé slyšel desku *The Awakening* a pak už jsem cíleně vyhledával jeho desky. Digging v ČR v téhle době, ale vlastně i dnes, je stále dost obtížná věc. Jamalovy desky jsem si vlastně vždy koupil jen v cizině.

2) *Je mnoho jazzových umělců a také mnoho samplů z jejich hudby. Je však podle Vás něco speciálního/výjimečného právě na hudbě Ahmada Jamala?*

DJ Richard: Jeho styl je velmi osobitý, to vlastně už zmiňoval Miles Davis, a právě proto je zajímavý jak pro producenty, tak ale i pro hudební fanoušky, a nemusí jít jen o fanoušky jazzu. Osobně mám rád jeho přístup k melodii a to, jak umí kombinovat tradiční jazzové nástroje se smyčcovými apod. To je asi nejvíc vidět na deskách "73", "Jamal plays Jamal" nebo "Jamalca". Melodie nebo skladba, kde je výrazné téma, to je důležitá složka, která mnoho lidí může právě k jazzu přivést. Klasický hardbop, bebop nebo cool jazz může znít stále dost podobně.

3) *Myslíte si, že je Ahmad Jamal podceňovaným umělcem?*

DJ Richard: Řekl bych spíše, že jazz je podceňovaným uměním, a dle toho se dnes odráží přístup ke všem jazzovým hudebníkům. V jazzu samotném má Jamal možná jednu nevýhodu, a to je jeho "sterilita", která může z jeho desek působit. On nebyl jako např. Coltrane, Gillespie, Shepp, Parker nebo Monk hodně vyhraněný a politicky korektní.

4) *Jak moc podle Vás ovlivnil Ahmad Jamal hip hop a samplování?*

DJ Richard: Černošská hudba ovlivnila rap celkově. Rap je další etapa jazzu a soulu v 21. století. Hudebně si myslím ovlivnili samplování a beat-making spíše George Clinton nebo Prince. Z jazzu se vzala jen ta osobitost a důraz na vlastní přístup, tak jak to známe od Monka nebo Coltrana. Oni to ale svým způsobem zase převzali od Malcolma X a jeho důrazu na hrdost a sebevědomí. Je to prostě jeden dlouhý proces, kde se vše vzájemně ovlivňuje. Jak praví africké přísloví: Each One, Teach One.

5) *Projevuje se dle Vašeho názoru na Jamalově hudbě jeho náboženství?*

DJ Richard: Paradoxně velmi málo nebo jen formálně/latentně. V některých skladbách nebo deskách je islámská symbolika použita, např. deska *"After Fajr"*, (fajr = arabsky rání modlitba), nebo album *"One"*, tam je u této skladby poznámka "Ahad". Tím Jamal odkazuje na islámský monoteismus, který tvoří hlavní teologické východisko, tedy víru a uctívání pouze jediného Boha. Jinak si myslím, že daleko otevřenější vůči islámu je třeba Pharaoh Sanders, ačkoli muslim není a islám bere spíše jako spirituální inspiraci.

6) *Jak často posloucháte jazz a které jazzové umělce máte nejraději?*

DJ Richard: Od roku 2006, kdy jsem přestal pracovat v Radiu 1 a prodal gramofony a desky, poslouchám jazz a soul víc než dříve. Nechal jsem si pár desek, mezi nimi právě i Jamalovy, ale poslední dobou jsem našel chuť pro Cotrana, McCoy Tynera nebo Joe Hendersona. Obecně mám dost rád klasický hardbop, přelom 60. a 70., ale i celá 70. léta, kdy hodně jela fúze s rockem, např. Weather Report nebo Return to Forever.

Velmi osobní vztah mám k hudbě Gil Scott-Herona, snažím se překládat jeho texty a básně, takže tady je i příležitost předat informace dál i českému publiku.

Další deska, která je podle mě velmi zajímavá a možná nedoceněná, tak by to byla *"Double Exposure"* od Joe Chamberse. Zajímavá koncept, pouze bicí a organ. Deska je z roku 1978, ale melodie jsou hodně futuristické. Je to také pojato, jako Chambersův tribute pro Larry Younga.

Příloha č. 4

Text skladby I Used to Love H.E.R. od rapera Commona

I met this girl, when I was ten years old
And what I loved most she had so much soul
She was old school, when I was just a shorty
Never knew throughout my life she would be there for me
ont he regular, not a church girl she was secular
Not about the money, no studs was mic checkin her
But I respected her, she hit me in the heart
A few New York niggaz, had did her in the park
But she was there for me, and I was there for her
Pull out a chair for her, turn on the air for her
and just cool out, cool out and listen to her
Sittin on a bone, wishin that I could do her
Eventually if it was meant to be, then it would be
because we related, physically and mentally
And she was fun then, I'd be geeked when she'd come around
Slim was fresh yo, when she was underground
Original, pure untampered and down sister
Boy I tell ya, I miss her

Now periodically I would see
ol girl at the clubs, and at the house parties
She didn't have a body but she started gettin thick quick
DId a couple of videos and became afrocentric
Out goes the weave, in goes the braids beads medallions
She was on that tip about, stoppin the violence
About my people she was teachin me
By not preachin to me but speakin to me
in a method that was leisurely, so easily I approached
She dug my rap, that's how we got close
But then she broke to the West coast, and that was cool
Cause around the same time, I went away to school

And I'm a man of expandin, so why should I stand in her way
She probably get her money in L.A.
And she did stud, she got big pub but what was foul
She said that the pro-black, was goin out of style
She said, afrocentricity, was of the past
So she got into R&B hip-house bass and jazz
Now black music is black music and it's all good
I wasn't salty, she was with the boys in the hood
Cause that was good for her, she was becomin well rounded
I thought it was dope how she was on that freestyle shit
Just havin fun, not worried about anyone
And you could tell, by how her titties hung

I might've failed to mention that this chick was creative
But once the man got you well he altered her native
Told her if she got an image and a gimmick
that she could make money, and she did it like a dummy
Now I see her in commercials, she's universal
She used to only swing it with the inner-city circle
Now she be in the burbs lickin rock and dressin hip
And on some dumb shit, when she comes to the city
Talkin about poppin glocks servin rocks and hittin switches
Now she's a gangsta rollin with gangsta bitches
Always smokin blunts and gettin drunk
Tellin me sad stories, now she only fucks with the funk
Stressin how hardcore and real she is
She was really the realest, before she got into showbiz
I did her, not just to say that I did it
But I'm committed, but so many niggaz hit it
That she's just not the same lettin all these groupies do her
I see niggaz slammin her, and takin her to the sewer
But I'ma take her back hopin that the shit stop
Cause who I'm talkin bout y'all is hip-hop.

Příloha č. 5

Ahmad Jamal

Příloha č. 6

DJing

Příloha č. 7

Guru a DJ Premier

Příloha č. 8

Pete Rock

